

Skladba a úloha rady zastupující veřejnost u média veřejné služby a aplikace německého modelu v České republice

Ing. Petr Pavlík, Ph.D.
Fakulta humanitních studií UK
petr.pavlik@seznam.cz

PhDr. Milan Šmíd
Fakulta sociálních věd UK
smid@mbox.fsv.cuni.cz

© Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2011

U Kříže 8
158 00 Praha 5

Obsah

Obsah	2
Souhrn	3
Úvod	5
1. Veřejná kontrola veřejnoprávních institucí.....	7
2. Rada České televize v historické perspektivě	9
3. Systém rozhlasového a televizního vysílání v Německu	19
3.1. Historické kořeny	19
3.2. Vznik ZDF a příchod soukromého vysílání	20
3.3. Veřejnoprávní rozhlas a televize ve sjednoceném Německu	22
3.4. Rundfunkrat – nástroj kontroly veřejnosti.....	23
3.5. Stanovy – důležitý nástroj samosprávy	26
3.6. Pravomoci grémií zasahovat do obsahu vysílaných programů.....	27
3.7. Nezávislost grémií a jejich financování	28
3.8. Verwaltungsrat – nástroj kontroly intendanta.....	29
3.9. Intendant – odpovědnost za provoz a program	32
3.10. Souhrn	33
4. Slovinská aplikace německého systému	33
5. Využitelnost „německého“ modelu v českém kontextu	36
5.1. Jmenování členů a členek Rady ČT	37
5.2. Modifikace systému řízení ČT	42
5.3. Povaha funkce radní/ho	44
5.4. Odvolatelnost radních	45
5.5. Zastoupení žen a mužů	46
Závěr	46
Literatura, prameny	47
Příloha 1 - Složení grémií veřejnoprávních vysílatelů v SRN: příklady	50
BAVORSKO - Der Bayerische Rundfunk (BR)	50
SEVERNÍ PORÝNÍ-VESTFÁLSKO – Westdeutscher Rundfunk (WDR)	51
BRÉMY - Radio Bremen (RB)	53
BERLÍN/BRANIBORSKO – Rundfunkanstalt Berlin-Brandenburg (RBB)	55
ZWEITES DEUTSCHES FERNSEHEN (ZDF)	56
Zadání projektu	58

Souhrn

Na základě analýzy vývoje legislativy týkající se Rady České televize a principů veřejné kontroly veřejnoprávních médií ve Spolkové republice Německo lze dospět k následujícím závěrům:

- Půdorys činnosti Rady ČT dnes zhruba odpovídá modelu, který doporučuje Evropská unie vysílatelů (European Broadcasting Union), ale způsob jejího konstituování ji činí závislou na vůli Poslanecké sněmovny. Tato skutečnost je opakovaně kritizována odbornou i laickou veřejností.
- Rada ČT má dnes také poměrně rozsáhlé, ale poněkud nejasně formulované pravomoci, což vede k tomu, že působí jako hybrid dozorčího a správního orgánu.
- Přestože neexistuje žádný jednotný německý model veřejné kontroly veřejnoprávního vysílání, jsou v Německu respektovány určité principy, které mohou být inspirativní vzhledem k novému konstituování Rady ČT.
- Aplikování německé praxe, kdy jsou radní přímo jmenováni organizacemi a sdruženími reprezentujícími různé zájmové skupiny, v České republice má řadu úskalí, neboť se formovala ve velmi specifickém historicko-společenském kontextu. V České republice také některé důležité zájmové skupiny nemají reprezentativní zastřešující organizace, které by mohli radní jmenovat, a otázkou je i stabilita již existujících zastřešujících organizací v delším časovém horizontu.
- Přesto lze navrhnout dvě varianty implementace principu jmenování radních organizacemi a sdruženími reprezentujícími různé zájmové skupiny. V každém případě by to však znamenalo výrazné zvýšení počtu radních.

- Z dalších úvah by proto neměla být vyloučena ani varianta modifikace stávajícího modelu jmenování radních volenými zastupitelskými orgány, kdy by byla role Poslanecké sněmovny vyvážena zapojením Senátu a prezidenta.
- Otázku konstituování Rady ČT podle německého vzoru nelze oddělit od úvah o modifikaci systému řízení ČT, neboť v Německu hrají televizní rady poněkud jinou roli než v České republice. Důsledně je zde využíván princip tří vrcholných orgánů veřejnoprávních televizí: televizní rada, správní rada a generální ředitel. Taková systémová změna je žádoucí i v českém kontextu.
- Základem nezávislosti televizních rad je v Německu jejich neodvolatelnost z jiných důvodů než je konflikt zájmů či neschopnost vykonávat veřejnou funkci. Nepřípustné je kolektivní odvolání rady. Tyto principy by měly být vtěleny do zákona o České televizi.
- Zvážena by měla být i změna funkce radní/ho na funkci čestnou s nárokem pouze na náhradu nutných výdajů (diety, cestovné, nocležné), jako je tomu v Německu.
- Stejně jako v Německu by měl být důsledně aplikován i princip rovného zastoupení žen a mužů v Radě ČT.

„Vláda zahájí diskusi o transformaci mediálních rad veřejnoprávních médií a prosadí změny v systému voleb zástupců veřejnosti do mediálních rad s významným podílem nominací z odborné veřejnosti.“

(Programové prohlášení Vlády České republiky, 4. srpna 2010)

Úvod

Princip veřejnoprávního televizního vysílání je stejně starý jako televize sama, minimálně v evropském kontextu. V řadě zemí zde dlouho existovaly pouze veřejnoprávní televizní instituce, které si vesměs udržely nezastupitelné místo v jejich vysílacích systémech dodnes. Veřejnoprávní televizní vysílání je tak konstitutivním aspektem evropské televizní krajiny.

Co platí pro jednotlivé země, stvrzují i dokumenty Evropské unie, která v *Protokolu o systému veřejnoprávního vysílání v členských státech*, jenž je součástí zakládacích smluv EU, mimo jiné konstatuje: *„systém veřejnoprávního vysílání v členských zemích je přímo spjat s demokratickými, společenskými a kulturními potřebami každé společnosti a s potřebou zachovat mediální pluralitu.“* Toto zdůvodnění vychází z obecně akceptovaných principů moderních demokratických společností, které byly po změně politické situace v Evropě na přelomu 80. a 90. let minulého století formulovány v tzv. Pražské rezoluci z prosince 1994, kde se uvádí: *„Veřejnoprávní vysílání, rozhlasové a televizní, podporuje hodnoty, na kterých stojí politické, právní a společenské struktury demokratických společností, a konkrétně respekt k lidským právům, kultuře a politické pluralitě¹.“* Účastníci 4. Evropské ministerské konference o politice masových médií „Média v demokratické společnosti“ konané v Praze v prosinci 1994 proto: *„Potvrdili svůj závazek udržovat a rozvíjet silný systém veřejnoprávního vysílání v prostředí charakterizovaném rostoucí kompetitivní nabídkou programových služeb a prudkým rozvojem technologií...²“*

Důvody tak silného postavení veřejnoprávního televizního vysílání v evropských zemích jsou patrné již z uvedených citací. V první řadě je považováno za jednu z klíčových záruk mediální plurality v demokratické společnosti. Pražská rezoluce například explicitně *„[z]důrazňuje zásadní funkci veřejnoprávní vysílací služby jako klíčového faktoru pluralistické komunikace dostupné každému³.“* Zárukou má být jak po stránce obsahové, tak výrobní, neboť se nemusí podřizovat principu zisku, který strukturuje aktivity médií soukromých. Veřejnoprávní televize nezískávají prostředky od soukromého kapitálu, ale od občanů, obvykle prostřednictvím televizních poplatků,

¹ *Pražská rezoluce, The Future of Public Service Broadcasting*, 4. Evropská ministerská konference konaná ve dnech 7.-8. prosince 1994 v Praze, str. 8. Dostupné z: http://www.ebu.ch/CMSimages/en/leg_ref_coe_mcm_resolution_psb_07_081294_tcm6-4274.pdf

² *Ibid.*

³ *Ibid.*

jejichž výše je určena zákonem. Jinými slovy, jsou placeny veřejností, aby sloužily veřejnosti.

Před nástupem digitálních technologií šlo přitom především o to, že analogové vysílání z technických důvodů (omezené kmitočtové spektrum) neumožňovalo existenci většího počtu celoplošných televizních kanálů a nezaručovalo proto názorovou pluralitu, základní kámen demokratické společnosti. Evropské státy tuto situaci zpravidla řešily ustavením veřejnoprávních institucí a regulací televizního vysílání, neboť kmitočtové spektrum je chápáno jako omezený veřejný zdroj a je ve veřejném zájmu, aby jej spravoval stát.

Význam veřejnoprávního vysílání však není o nic menší ani v současné době, neboť je stále pocítována potřeba: „*jedné silné služby, která slouží jako národní vztažný bod a prostředek národní identifikace a dává prostor alternativním názorovým proudům ve společnosti*“⁴. V digitální éře exponenciálního růstu televizních programů je problémem fragmentace veřejného prostoru a veřejné diskuse, které je snaha čelit vytvořením všeobecně sdílené veřejnoprávní platformy⁵. Vedle toho se však od veřejnoprávního vysílání očekává, že bude sloužit také jako zrcadlo národní kultury, prostor pro kritickou reflexi, zdroj neustranného a nezávislého zpravodajství a publicistiky a iniciátor veřejné diskuse⁶.

Základním aspektem veřejnoprávního televizního vysílání je jeho veřejný charakter, o kterém lze v zásadě uvažovat ve dvou smyslech⁷: 1) z technického hlediska má být v principu dostupné pro všechny domácnosti; 2) z hlediska cílové skupiny má sloužit všem občanům bez ohledu na sociální postavení, věk, úroveň vzdělání či jejich specifické zájmy (kultura, sport, věda atd.)⁸. Posláním veřejnoprávního televizního vysílání má být: „*rozvíjet a strukturovat programová schémata a služby široké veřejnosti a zároveň dbát na potřeby minoritních skupin*“⁹. S tím pochopitelně souvisí odmítnutí diskriminace na jakémkoliv základě (etnickém, kulturním, náboženském atd.), požadavek různorodosti programových schémat i důraz na vysoké etické a kvalitativní standardy. Zásadní je, aby kvalita nebyla obětována tlaku tržních sil¹⁰.

⁴ Rumphorst, W. (2007). *Public service broadcasting: model law*. Ženeva: European Broadcasting Union. Str. 9. Dostupné z: <<http://www.ebu.ch/en/legal/other/index.php>>

⁵ Viz např. McChesney, R. W. (2003). *Public Broadcasting: Past, Present and Future*. In McCauley, M. E., Peterson, E. E., Artz, B. L., Halleck, D. *Public Broadcasting and the Public Interest* (str. 10-24). New York: M.E. Sharpe. Nissen, Ch. S. (2003). *Making a Difference: Public Service Broadcasting in the European Media Landscape*. Eastleigh: John Libbey Publishing.

⁶ Pražská rezoluce, 1994, str. 9.

⁷ Rumphorst (2007), str. 2.

⁸ Evropská vysílací unie (EBU) přidává třetí rozměr veřejnoprávního vysílání, neboť jejím plnoprávním členem se může stát pouze vysílatel, který „vyrábí a/nebo si nechává vyrábět na vlastní náklady a ve své dramaturgii podstatnou část vysílaných pořadů.“ Statut EBU. Dostupné z: <<http://www.ebu.ch>>

⁹ Pražská rezoluce, 1994, str. 9.

¹⁰ Podobně viz Rezoluce Evropského parlamentu *Veřejnoprávní vysílání v digitální éře: budoucnost duálního systému* přijatá 25. listopadu 2010 (2010/2028(INI)).

Z výše uvedeného logicky vyplývá, že by veřejnoprávní televize neměly sloužit konkrétním politickým silám, státním institucím (včetně Parlamentu a Prezidenta), ekonomickým zájmům, ani politickým stranám. Kontrolu by nad nimi měla mít veřejnost prostřednictvím orgánů, které jsou nezávislé na politických a ekonomických vlivech. Tuto roli obvykle hrají rady veřejnoprávních institucí, jejichž členové a členky mají zastupovat veřejnost jako celek¹¹.

1. Veřejná kontrola veřejnoprávních institucí

Ačkoliv se úpravy veřejné kontroly veřejnoprávního vysílání v různých zemích liší, některé aspekty jsou více méně shodné. Tím základním je existence Rady, která dohlíží na respektování výše zmíněných principů veřejnoprávního vysílání. Ačkoliv je patrná snaha respektovat Doporučení Rady Evropy¹², že Rada má být jmenována otevřeným a pluralistickým způsobem, konkrétní mechanismy jmenování jejích členů a členek se v různých zemích liší. V zásadě lze ale podle Rumphorsta¹³ rozlišit dva modely:

- *Podle prvního modelu jsou konkrétní instituce a skupiny občanské společnosti zmocněny delegovat podle vlastního uvážení do Vysílací rady své zástupce na pevně stanovené období (např. čtyř let). Mezi takovými institucemi a skupinami lze zmínit církve, univerzity, divadla, spisovatele, novináře, hudebníky, zemědělce, ženy, mladé lidi, sportovní svazy, ekology, zaměstnavatele, odbory atd.*
- *Podle druhého modelu je stanovený počet členů a členek (např. devět či dvanáct) jmenováno Parlamentem nebo několika ústavními institucemi (např. třetina Parlamentem, třetina vládou, třetina prezidentem). Jelikož členové a členky Vysílací rady mají reprezentovat zájmy občanské společnosti, je třeba věnovat velké úsilí tomu, aby ve skutečnosti nereprezentovali politické perspektivy a zájmy těch, kdo je jmenovali.*

Oba modely mají své výhody a nevýhody. V rámci prvního je zřejmou výhodou, že nominace členů a členek Rady není bezprostředně v rukou politických a ekonomických elit. Je sice v principu možné, že mohou ovlivňovat nominace institucí a skupin občanské společnosti, pokud k tomu mají nástroje (např. finanční), ale teoreticky nemají bezprostřední kontrolu nad jmenováním členů a členek Rady, ačkoliv to například v sousední Spolkové republice Německo řada kritiků zpochybňuje¹⁴.

¹¹ Obecně lze tedy vymezit pojem „veřejnoprávní“ tak, že se týká veřejné služby, která nemá ziskový charakter a je pod kontrolou veřejnosti.

¹² *Doporučení Rady Evropy č. R(96)10, výboru ministrů členským zemím o garantování nezávislosti veřejnoprávního vysílání. Doporučení Rady Evropy č. (2000)23, výboru ministrů členským zemím o nezávislosti a funkcích regulačních orgánů ve vysílacím sektoru. Doporučení Rady Evropy č. 1641(2004), Veřejnoprávní vysílání.*

¹³ Rumphorst, W. (2007), str. 7.

¹⁴ Viz např. Volker, T. (2007). *On the Major Players in German Public Broadcasting*. Goethe Institut. Dostupné z: <<http://www.goethe.de/wis/med/dos/jou/pfr/en2304627.htm>>

Na druhou stranu nevyhnutelně vyvstává otázka, které instituce a skupiny mají mít právo zastupovat veřejnost jako celek. Vzhledem k tomu, že počet členů a členek Rady musí být nějak omezen, aby byla akceschopná, musí dojít k výběru několika málo z mnoha možných kandidátů a kandidátek. Přitom zdaleka neplatí, že by ve všech významných segmentech občanské společnosti existovaly zastřešující instituce typu Svazu spisovatelů či Rady vysokých škol¹⁵, které by mohly nominovat člena či členku za danou oblast.

Vzhledem k často poměrně dynamickému vývoji občanské společnosti je také možné, že některé instituce a skupiny mohou v relativně krátkém časovém horizontu ztratit svou „členskou“ základnu. To se nemusí týkat jen zástupců společenských hnutí (ekologické, feministické atd.), ale i zavedených institucí typu sportovních svazů, odborů či církví. Jinými slovy, problémem takto ustavené Rady je její reprezentativnost a potažmo legitimita, pokud jde o zastupování veřejnosti.

Druhý model je z hlediska legitimacy méně problémový, protože členy a členky jmenují volené zastupitelské orgány, přičemž poslanci a senátoři by měli reprezentovat zájmy různých společenských skupin. Nicméně politici pouze nezastupují veřejnost, ale zároveň také soupeří o politickou moc,¹⁶ která je předpokladem účinného zastupování zájmů jejich voličů. Média jsou přitom jednou z hlavních arén, kde se tento zápas odehrává.

Není proto překvapivé, že je pro politiky těžké odolávat pokušení kontrolovat veřejnoprávní televize prostřednictvím televizních Rad. Proto je někdy snaha vyvažovat moc obou komor Parlamentu, ve kterých se může aktuální rozložení politických sil lišit, a přidávat pojistky v podobě dalších ústavních institucí (Prezidenta, Ústavního soudu atd.), jejichž zájmy a perspektivy se také mohou různit. Příkladem takového uspořádání může být tzv. trojnožka, kdy třetinu Rady jmenuje dolní komora Parlamentu, třetinu horní komora Parlamentu a třetinu Prezident (např. Francie).

Jinou variantou je požadavek, aby každý člen či členka Rady byl zvolen dvoutřetinovou většinou zastupitelů dolní komory Parlamentu¹⁷. Nicméně zkušenosti z Maďarska, kde první post-komunistický zákon takové opatření obsahoval, ukázaly, že v nových demokraciích nemusí být nejvhodnější. Věčné spory mezi soupeřícími politickými stranami totiž neznáma paralyzovaly činnost Rady, která neměla dostatek členů, aby byla usnášeníschopná.

Vedle dvou modelů zmíněných Rumphorstem však v rámci Evropy existují i Rady veřejnoprávních televizí jmenované exekutivou. Zde lze v první řadě zmínit Velkou Británii, kde je Rada guvernérů (BBC Trust) jmenována Královnou na doporučení

¹⁵ V českém kontextu by samozřejmě bylo netriviální i rozhodnutí, zda univerzity má zastupovat Rada vysokých škol či Česká konference rektorů.

¹⁶ Bourdieu, P. (1991). *Language & Symbolic Power*. Cambridge: Harvard University Press. Str. 180-188.

¹⁷ Viz např. Mendel, T. (2005). *A Model Public Service Broadcasting Law*. London: Article 19. Dostupné z: <<http://www.article19.org/pdfs/standards/modelpsblaw.pdf>>

ministrů. Jinými slovy, členy jmenuje vláda na základě obecně platných pravidel pro jiné veřejné funkce. Stejná praxe je i v Irsku, ale podíváme-li se na regulační orgány v oblasti televizního vysílání obecně, našlo by se v Evropě více příkladů (např. *Le Conseil Supérieur de l'Audiovisuel* v Belgii či *Radio- och TV-verket* a *Granskningsnämnden för radio och TV* ve Švédsku)¹⁸. Nicméně jedná se o výrazně menšinový model, který vychází z jiné tradice a principů.

Ať už daná země zvolí kterýkoliv ze zmíněných modelů, za klíčový je považován institut neodvolatelnosti jednotlivých radních i Rady jako celku. Neodvolatelnost pochopitelně nabízí vyšší míru ochrany před bezprostředními tlaky nominujících institucí. Zaniknutí mandátu by proto mělo být v ideálním případě vázáno pouze na situace, kdy radní odstoupí z vlastní vůle, nejsou schopni vykonávat svůj mandát či přestanou navštěvovat zasedání Rady (po stanovené období).

Podle Rumphorsta¹⁹ by Rada měla v zásadě plnit tři hlavní funkce:

- *Jmenování generálního ředitele, který organizaci vede a má konečnou zodpovědnost za veškeré vysílání*
- *Následné (ex post) monitorování vysílání s možností navrhnout či dokonce trvat na úpravách jeho rozsahu, důrazů a celkové kvality programů, aby bylo zajištěno, že veřejnoprávní služba je plněna v souladu se zákonně definovaným posláním*
- *Jmenování Správní rady (např. pětičlenné), která má kontrolní a rozhodovací pravomoci v oblasti řízení a financování.*

Rumphorst považuje správní radu za nezbytný orgán, neboť zajišťuje efektivní využití veřejných zdrojů. Podle něj by měla být složena z expertů v oblasti ekonomie a řízení.

2. Rada České televize v historické perspektivě

Po listopadu 1989 byla v českém kontextu neudržitelná myšlenka televizního monopolu jedné státní televize. Prvním krokem k deetatizaci televizního vysílání se tak stal přechod od státem řízené televize k veřejnoprávní instituci financované primárně prostřednictvím televizních poplatků²⁰. Cílem bylo vyvázat médium ze závislosti na státu (politické moci) a na státním rozpočtu, což souznělo s étosem prvních polistopadových měsíců. Zároveň se připravovala půda pro nastartování soukromého televizního vysílání, jehož čas však přišel až v únoru 1994, kdy začala vysílat TV Nova.

¹⁸ Šmíd, M. (2004). *Veřejnoprávní a soukromé televize v některých evropských zemích*. Studie zpracovaná pro Parlament České republiky, Parlamentní institut.

¹⁹ *Ibid.*, str. 8.

²⁰ Pavlík, P., a Shields, P. (1999). Towards an understanding of television broadcast restructuring in the Czech Republic. *European Journal of Communication*, Vol. 14(4): 487-524.

Jak je patrné z prvního zákona o České televizi z roku 1991 (č. 483/1991 Sb.), jeho autoři se inspirovali v západní Evropě²¹, přičemž při konstrukci Rady České televize (Rada ČT) vyšli z již existujícího zákona o televizním a rozhlasovém vysílání. Původní vládní návrh zákona²² proto stipuloval v § 4 odst. 1, že: „*Nejvyšším orgánem České televize je Rada České televize (dále jen "Rada"). Členy Rady, včetně jejího předsedy, jmenuje a odvolává na návrh vlády České republiky předsednictvo České národní rady (dále jen "předsednictvo"). Členové Rady jsou jmenováni na dobu pěti let, a to i opětovně, v takovém případě však ne na více než dvě po sobě jdoucí funkční období. Rada má sedm členů.*“ Vládní návrh zákona také dával Radě ČT značnou míru nezávislosti, neboť členové a členky měli být odvolatelní pouze jednotlivě a na základě zákonem vyjmenovaných případů, které neumožňovaly svévolné odvolání z funkce²³.

Již při projednávání návrhu zákona ve výborech České národní rady však byly navrženy úpravy, které směřovaly k omezení nezávislosti Rady ČT. Konkrétně výbory ve své společné zprávě²⁴ navrhly zavést institut odvolání celé Rady ČT prostřednictvím rozšíření § 6 zákona o odstavci 3), ve znění: „*Česká národní rada může odvolat Radu, neplní-li Rada opakovaně své povinnosti podle § 8 odst. 1 písm. a), b) a e) a § 8 odst. 2 tohoto zákona*“. Jinými slovy, poslanci si vyhradili právo Radu ČT odvolat, pokud nepředloží České národní radě výroční zprávu o činnosti a hospodaření České televize a nebude plnit některá povinnosti zmíněné níže.

Na druhé straně výbory také navrhly, aby Radu ČT volila celá Česká národní rada a ne jen její předsednictvo, a aby bylo v § 4 v zákoně explicitně řečeno, že je: „*Orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu tvorby a šíření programů České televize...*“

Během projednávání návrhu zákona v plénu přišel poslanec Vladimír Šuman s dalším rozvolněním podmínek kolektivního odvolání Rady ČT. Konkrétně navrhl vložit do § 6 i možnost jejího odvolání: „*konstatuje-li Česká národní rada v průběhu šesti měsíců svými usneseními opakovaně, že Česká televize neplní své poslání podle § 2²⁵ tohoto zákona*“²⁶. Tento návrh podpořil argumentem, že vyjmenované důvody odvolání

²¹ Např. *Doporučení Evropského parlamentu č. 1147/1991 o zodpovědnosti parlamentů při demokratickém reformování vysílání* z 22. dubna 1991: „*Při plnění svých cílů by měly být rozhlas a televize odpovědné orgánu nezávislému na vysílání a nezávislému na vládě, ve kterém by byly zastoupeny relevantní regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy a který by byl sám odpovědný (ovšem nepřímě) parlamentu.*“

²² *Sněmovní tisk 420, ČNR 1990-1992.*

²³ *Ibid., §6 2) Předsednictvo člena Rady z funkce odvolá,*
a) *zaniknou-li předpoklady pro výkon funkce uvedené v § 5 nebo*
b) *byl-li odsouzen pro úmyslný trestný čin anebo*
c) *nevykonává-li po dobu více než jednoho roku funkci.*

²⁴ *Sněmovní tisk 434, ČNR 1990-1992.*

²⁵ *§ 2 Česká televize poskytuje službu veřejnosti České republiky tvorbou a šířením televizních programů na celém území České republiky. Jejím posláním je poskytovat objektivní, ověřené, všestranné a vyvážené informace pro svobodné vytváření názorů, rozvíjet kulturní identitu českého národa a národnostních a etnických menšin v České republice, zprostředkovávat ekologické informace, sloužit vzdělávání, výchově mladé generace a přispívat k zábavě diváků.*

²⁶ *Stenoprotokol 24. schůze ČNR, 1990-1992.*

jsou vesměs formálního charakteru a neřeší možnost, že by Rada ČT neplnila správně svoje poslání. Explicitně tedy postavil Českou národní radu do pozice arbitra, který měl posuzovat správnost činnosti Rady ČT.

Poslankyně Hana Marvanová dále navrhla, aby byli členové a členky Rady ČT vybíráni tak, že budou „*zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy* (§4 odst. 1)²⁷.“ Česká národní rada zmíněné úpravy do zákona o České televizi vtělila a definovala členství v Radě ČT jako veřejnou funkci, za kterou náleží odměna „*jejíž výši určí svým usnesením předsednictvo České národní rady* (§ 4 odst. 4).“

Během projednávání návrhu prvního zákona o České televizi došlo také ke změně v navrhovaném vztahu Rady ČT a ředitele ČT. Vládní návrh zákona specifikoval, že ředitel ČT „*vykonává rozhodnutí Rady* (§ 9 odst. 2).“ Česká národní rada však na návrh svých výborů této povinnosti ředitele ČT zbavila²⁸. Postavení Rady ČT tím bylo ve vztahu k řediteli ČT formálně oslabeno.

Podle poslance Marka Bendy vládní návrh zákona v podstatě zaváděl neodvolatelnost ředitele ČT, proto navrhl možnost jeho odvolání dvoutřetinovou většinou Rady ČT, což lze naopak interpretovat jako jisté posílení její pozice v tomto vztahu. Česká národní rada se s tímto návrhem ztotožnila.

Zákon č. 483/1991 Sb. v § 6 stanovil, že do působnosti Rady ČT patří:

- a) *jmenovat a odvolávat generálního ředitele České televize (dále jen "ředitel") a na jeho návrh ředitele televizních studií,*
- b) *schvalovat rozpočet a závěrečný účet České televize,*
- c) *schvalovat na návrh ředitele Statut České televize,*
- d) *zřizovat a zrušovat televizní studia České televize (dále jen "televizní studia"), s výjimkou Televizního studia Praha, Televizního studia Brno a Televizního studia Ostrava,*
- e) *rozhodovat o stížnostech týkajících se ředitele.*

Působnost Rady ČT tak byla poměrně omezená a nezahrnovala například ustanovení, která by jí dávala zákonnou oporu být orgánem, „*jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu tvorby a šíření programů České televize.*“ Podobně neměla Rada ČT ani pravomoc kontrolovat, zda vedení ČT hospodaří se svěřeným majetkem hospodárně či určovat výši platu ředitele, kterého jmenovala. Obě tyto pravomoci doporučuje výše zmíněný modelový zákon veřejnoprávního vysílání z dílny European Broadcasting Union (EBU)²⁹. V rozporu s jeho doporučeními byla také absence jakéhokoliv orgánu typu správní rady.

²⁷ Ibid.

²⁸ *Sněmovní tisk 434, ČNR 1990-1992.*

²⁹ Rumphorst, W. (2007). *Public service broadcasting: model law.* Ženeva: European Broadcasting Union. Str. 9. Dostupné z: <<http://www.ebu.ch/en/legal/other/index.php>>

Po rozpadu Československa zákon č. 36/1993 Sb. stanovil, že se Česká televize stala dědičkou Československé televize na území Čech a Moravy. Nicméně v postavení a působnosti Rady ČT se z hlediska legislativy nic nezměnilo až do roku 2001, kdy obsáhlá novela č. 39/2001 změnila proceduru volby Rady ČT, zvýšila počet jejích členů a výrazně rozšířila její působnost.

Z hlediska výše zmíněného modelového zákona³⁰ i faktického fungování Rady ČT se jako nejproblematictější princip prvního zákona o České televizi ukázala volba a odvolávání Rady ČT pouze jednou komorou Parlamentu, které platí dodnes. Do první „Grygarovy“ Rady ČT (1992 – 1997) sice byly vesměs zvoleny nezávislé osobnosti³¹, ale politici začali brzy využívat možností, které jim zákon dával, a další Rady ČT již byly voleny primárně podle politického klíče³². Vládnoucí politické strany se od té doby snaží prostřednictvím svých nominantů prosazovat více či méně okatě vlastní cíle a záměry.

„Jiráková“ Rada ČT (1997 - 2000) tak prosadila na místo ředitele ČT nezkušeného osmadvacetiletého Jakuba Puchalského, který ve funkci vydržel pouhé dva roky (únor 1998 – prosinec 1999). Historicky první ředitel ČT, Ivo Mathé, odborník s dlouholetou zkušeností s fungováním Československé televize a následně i České televize, který ji vybudoval a dal jí do vínku relativně vysokou míru nezávislosti a kritického nadhledu, přišel zkrátka. Nicméně i „Jiráková“ Rada ČT posléze upadla v nemilost politiků a byla odvolána v polovině funkčního období, k čemuž posloužilo výše zmíněné ustanovení umožňující kolektivní odvolání Rady ČT. Během jednoho dopoledne byly během 22. schůze Poslanecké sněmovny přijaty dvě usnesení, že Česká televize neplní své poslání podle § 2 zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, a následně třetím usnesením celou Radu ČT odvolala³³.

„Marešova“ Rada ČT (duben 2000 – leden 2001) zvolená čistě podle politického klíče a v duchu tzv. opoziční smlouvy odstartovala v prosinci 2000 zvolením Jiřího Hodače ředitelem ČT tzv. televizní krizi, která vedla až k výše zmíněné novele č. 39/2001. Během relativně krátké doby se jí podařilo přimět zaměstnance ČT k dosud jediné polistopadové stávce televizních zaměstnanců, kterou podpořila nezanedbatelná část veřejnosti.

Zmíněná novela zákona č. 39/2001 vedle formálních úprav dikce zákona³⁴ konkretizovala, že: *„Návrhy kandidátů na členy Rady předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy (§4 odst. 2).“* Počet členů Rady ČT byl zároveň zvýšen z devíti na patnáct, bylo

³⁰ Ibid.

³¹ Je otázkou, zda se tak nestalo především proto, že v té době ještě politici předpokládali, že ČT bude hrát vedlejší roli, a soustředili se především na federální Československou televizi.

³² Šmíd, M. (2007, 7. srpen). Slepci a slon z blízka. *Literární noviny*.

³³ *Stenoprotokol 22. schůze PS, 1998-2002.*

³⁴ Českou národní radu v zákoně nahradila Poslanecká sněmovna.

prodlouženo funkční období z 5 na 6 let a byl zaveden institut postupného obměňování Rady ČT, kdy je každé dva roky volena jedna třetina členů³⁵.

Ustanovení, že kandidáty na členy či členky Rady ČT předkládají Poslanecké sněmovně různí aktéři z občanské společnosti, navazovalo na usnesení Poslanecké sněmovny z 30. schůze (6. ledna 2001), ve kterém se zavazuje:

...bezodkladně projednat takovou novelu zákona o České televizi, která lépe než současné znění zákona zajistí, že členové Rady České televize budou voleni tak, aby v Radě České televize byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy a aby nemohlo vyvstát podezření, že Rada České televize neplní svou funkci orgánu, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu tvorby a šíření programu České televize...

K projednání a schválení novely, kterou vláda schválila 3. ledna 2001, došlo na mimořádné schůzi Poslanecké sněmovny za stavu legislativní nouze ve zkráceném jednání ve dnech 12. a 13. ledna 2001, kdy byla také odvolána „Marešova“ Rada ČT. Ačkoliv Senát nesouhlasil s většinou ustanovení novely zákona, Poslanecká sněmovna ji znovu projednala a schválila 23. ledna 2001.

Podle předkladatelů novely zákona č. 39/2001 změnou procedury volby Rady ČT sledovali posílení veřejného aspektu kontroly veřejnoprávního média. Rozšíření počtu členů Rady navrhli: „V zájmu zajištění reprezentativnosti Rady ve vztahu k množství rozdílných organizací, jež mohou navrhnout kandidáty na členy Rady³⁶.“ V praxi však ustanovení změnu nepřineslo, protože pro politické strany není problém navrhnout preferované kandidáty prostřednictvím různých organizací, které v zákoně nejsou taxativně vyjmenovány, a následně je schválit. Navíc o nominantech v Poslanecké sněmovně rozhoduje v první fázi volební výbor, ve kterém mají od jeho vzniku v době tzv. opoziční smlouvy převahu ČSSD a ODS³⁷. Zřejmě není náhoda, že členy a členkami Rady ČT se nezřídka stávají lidé spojení s politickými stranami³⁸, což je pravidelně kritizováno ze strany tisku, profesních sdružení i nezávislých iniciativ³⁹.

³⁵ Od roku 2001 také určuje výši odměny za výkon funkce v Radě místo předsednictva celá Poslanecká sněmovna.

³⁶ *Sněmovní tisk 813*, PS 1998-2002.

³⁷ Volební období 1998–2002: 7 členů za ČSSD, 6 členů za ODS a 6 členů za jiné strany; volební období 2002–2006: 4 členové za ČSSD, 5 členů za ODS a 4 členové za jiné strany; volební období 2006–2010: 5 členů za ČSSD, 5 členů za ODS a 2 členové za jiné strany.

³⁸ Například od roku 2005 je členem Rady ČT a od roku 2007 předsedou Rady ČT Jiří Baumruk, který byl mluvčím volební kampaně ODS v Praze ve volbách v roce 2002 a v letech 2003 až 2007 působil jako mluvčí úřadu městské části Praha 5 vedené kontroverzním starostou Milanem Jančíkem (ODS). V posledních pěti letech také byli členy Rady tři bývalí poslanci za ČSSD (Jan Prokeš, Jitka Kupčová, Miroslav Kučera) a řada radních má více či méně skryté vazby na tyto dvě strany. Podle *Inventury demokracie 2009* je dokonalým příkladem současná radní Eva Svobodová, „manželka poslance ODS Richarda Svobody a sestra a asistentka poslance ODS Waltra Bartoše“ (*Inventura demokracie 2009*).

³⁹ Např. Kohout, P. (2011, 19. března). Rada vládnoucí televizi. Orgán, který je jen k xakru. *MF Dnes*, A 10; *FITES kvůli údajně nedostatečné kontrole ČT žádá změnu zákona* (2010, 18. listopadu). ČTK; *Inventura demokracie 2009. Čtyři legislativní absurdity: mediální rady*. Dostupné z: <<http://stara.inventurademokracie.cz/darek-ke-dvacetinam/medialni-rady/index.html>>; Skandální, šokující,

Přes proklamovanou snahu zaručit nezávislost veřejnoprávního vysílání, novela také přinesla další rozšíření kontroly Poslanecké sněmovny nad Radou ČT. Jestliže podle zákona č. 483/1991 Sb. nebylo možno odvolat jednotlivé členy a členky Rady ČT z jiných než v podstatě formálních důvodů, od roku 2001 může být jednotlivý člen či členka odvolán i: „*narušil-li závažným způsobem důstojnost funkce člena Rady nebo dopustil-li se takového jednání, které zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce člena Rady...* (§ 4 odst. 2b).“ Toto ustanovení zákona nahradilo předchozí formulaci § 4 odstavce 2 písmeno b: „*byl-li odsouzen pro úmyslný trestný čin,*“ a je zřejmé, že Poslanecké sněmovně dává možnost definovat, jaké jednání narušuje závažným způsobem důstojnost funkce člena Rady ČT či zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost.

Podobně působí i reformulace § 4 odstavce 3, který od roku 2001 dává Poslanecké sněmovně možnost kolektivně odvolat Radu ČT: „*neplní-li Rada opakovaně své povinnosti stanovené tímto zákonem, nebo pokud Poslanecká sněmovna dvakrát po sobě neschválí Výroční zprávu o činnosti České televize⁴⁰ nebo Výroční zprávu o hospodaření České televize.*“ Jednak se rozšiřuje výčet povinností, na základě kterých může být Rada odvolána, ale také se usnadňuje její odvolání, neboť je váže na schvalování výročních zpráv a ne na plnění § 2 zákona, jak tomu bylo dříve.

Novela zákona však zároveň zvýšila transparentnost jednání Rady, neboť v § 7 odstavci 3, stipulovala, že: „*Jednání Rady je veřejné. Veřejnost může být na základě usnesení Rady z celého jednání nebo z jeho části vyloučena, jsou-li projednávány skutečnosti chráněné podle zvláštních právních předpisů.*“ Toto ustanovení zvýšilo možnost kontroly Rady ČT ze strany veřejnosti. Dále byly upřesněny nároky na členy a členky Rady ČT, pokud jde o jejich finanční zainteresovanost v oblasti veřejných sdělovacích prostředků, bylo zakázáno mít jakýkoliv majetkový profit z provozování televizního vysílání a bylo vyloučeno, aby člen či členka Rady ČT či osoby jemu blízké byli v pracovněprávním či obdobném vztahu k ČT.

Další oblast, ve které novela přinesla zpřesnění a rozšíření původního znění zákona, se týkala působnosti Rady ČT (§ 8). Ta od roku 2001 zahrnuje i kontrolování rozpočtu ČT (dosud jen schvalování), schvalování Kodexu ČT, dohlížení na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu ČT a za tím účelem vydávání stanovisek a doporučení týkajících se programové nabídky, schvalování dlouhodobých plánů programového, technického a ekonomického rozvoje a zřizování Dozorčí komise ČT. Zároveň v odstavci 4, § 8, zakazuje členům a členkám Rady ČT přímo zasahovat do tvorby a vysílání televizních pořadů.

neseriózní, kritizují české osobnosti Radu ČT. (2009, 8. července). *IHNED*. Dostupné z: <<http://domaci.ihned.cz/c1-37724840-skandalni-sokujici-neseriozni-kritizuji-ceske-osobnosti-radu-ct>>.

⁴⁰ Podobné ustanovení se vztahuje od roku 1993 na Radu České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání (původně zákon č. 36/1993 Sb., dnes zákon č. 231/2001 Sb.).

Prvně byly také konkretizovány důvody, pro které může Rada ČT odvolat generálního ředitele ČT. Již tedy nemělo stačit, že pro jeho odvolání vysloví alespoň dvě třetiny členů Rady. Generálního ředitele má na druhé straně povinnost v případech stanovených Statutem konzultovat s Radou ČT jmenování a odvolání vedoucích zaměstnanců České televize (§ 9, odst. 10).

Nově ustavená Dozorčí komise ČT byla koncipována jako poradní orgán Rady ČT, jehož úkolem je „sledovat, zda jsou účelně a hospodárně využívány finanční prostředky a majetek České televize. Dozorčí komise je povinna upozorňovat Radu na zjištěné nedostatky a předkládat jí návrhy na jejich odstranění (§ 8a, odst. 1).“ Jejich pět členů volí Rada ČT. V podstatě tedy měla pomáhat Radě ČT naplňovat nově přiznanou pravomoc kontrolovat hospodaření ČT. V této souvislosti bylo zajímavé, že zákon nestanovil žádné odborné nároky na členy a členky Dozorčí komise.

Lze tedy konstatovat, že novela uvedla zákon o České televizi do souladu s pravidly a tradicemi zavedených provozovatelů vysílání v rámci Evropy i s principy deklarovanými Radou Evropy, jak z hlediska veřejné kontroly v oblasti programové nabídky a dlouhodobých plánů programového rozvoje, tak i pokud jde o zřízení orgánu typu správní rady, neboť Dozorčí komise ČT má v podstatě stejné pravomoci, jaké model požaduje pro správní radu. Kontrola nad jmenováním Rady ČT však zůstala v rukou jednoho ústavního orgánu, Poslanecké sněmovny.

Další legislativní vývoj přišel v lednu 2005 v podobě novely zákona č. 82/2005 Sb. Ta, pokud jde o Radu ČT, přinesla zpřesnění některých formulací⁴¹, dále rozšířila působnost Rady⁴², konkretizovala mechanismus určování odměn členům a členkám Rady ČT či stanovila požadavek „odborných předpokladů“ pro výkon funkce člena či členky Dozorčí komise. Ambice původního vládního návrhu zákona však byly mnohem větší, neboť vláda usilovala o zavedení institutu společného jmenování a odvolávání Rady ČT třemi ústavními orgány, tzv. trojnožku. V důvodové zprávě⁴³ se v tomto ohledu explicitně odvolávala na *Doporučení Rady Evropy č. R(96)10 o garantování nezávislosti veřejnoprávního vysílání* a předkladatel ministry kultury Pavel Dostál zákon uvedl slovy:

Návrh zákona, kterým se mění zákon o České televizi a některé další zákony, česká vláda předkládá na základě svého zásadního postoje ve věci programového prohlášení, ve kterém proklamovala odhodlání posílit nezávislost provozovatelů veřejnoprávního vysílání, tedy i České televize. Návrh novely je proto zaměřen především na takové změny, kterými se

⁴¹ Např. těch, které se týkaly předpokladů pro členství Rady ČT či usnášeníschopnosti Rady

⁴² Rada ČT byla podle § 8 zmocněna:

c) kontrolovat účelné a hospodárné využívání finančních zdrojů a majetku České televize podle schváleného rozpočtu a na zjištěné nedostatky písemně upozorňovat generálního ředitele,
d) sledovat naplňování požadavků práva Evropských společenství na transparentnost finančních vztahů v České televizi...

⁴³ Sněmovní tisk 275/0, PS 2002-2006.

upevňuje postavení, a tím posiluje nezávislost hlavního dozorčího orgánu i hlavního řídicího orgánu České televize, tedy Rady České televize a také jejího generálního ředitele.⁴⁴

Konkrétně bylo navrhováno, aby 5 členů jmenovala a odvolávala Poslanecká sněmovna, 5 členů Senát a 5 členů předseda vlády. Každý ze tří ústavních orgánů měl jmenovat členy a členky na návrh právnických osob z různých oblastí veřejného života: „*Poslanecká sněmovna z právnických osob představujících významné kulturní, regionální, zaměstnavatelské a náboženské zájmy a Senát z právnických osob představujících významné kulturní, odborové, národnostní, vzdělávací a ekologické zájmy... Předseda vlády jmenuje členy Rady na návrh právnických osob, které představují významné vědecké a profesní zájmy...*“ Právníké osoby se však ve svých návrzích nemusely omezovat na okruh osob spjatých s předmětem jejich činnosti.

Vládní návrh také předpokládal, že kolektivně by členy a členky Rady ČT mohly odvolávat pouze Poslanecká sněmovna a Senát, ale vždy pouze ty členy a členky, které jmenují (5 + 5). Odvolat by je mohly buď v případě, že obě komory Parlamentu „*svými usneseními vysloví nesouhlas se stejnou Výroční zprávou o činnosti České televize...nebo se stejnou Výroční zprávou o hospodaření České televize (§ 6 odst. 3),*“ nebo v případě, že by jedna či druhá komora Parlamentu vyslovila opakovaně nesouhlas se stejnou Výroční zprávou o činnosti České televize nebo se stejnou Výroční zprávou o hospodaření České televize (§ 6 odst. 4).

Cíl navrhovaných změn je patrný ze slov ministra Dostála: „*Rada ustanovená třemi různými orgány nemůže být odpovědná jako celek, a tudíž ji nelze jako celek odvolat. Přiznávám se, že toto byl úmysl navrhovatele - ztížit možnost odvolat radu⁴⁵.*“

Návrh novely vláda předložila sněmovně již v březnu 2003, ale trvalo téměř dva roky, než prošla v okleštěné podobě legislativním procesem. Návrh narazil již při projednávání ve výborech, kdy jej výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu i stálá komise pro sdělovací prostředky v první fázi doporučily zamítnout jako celek, především pro nesouhlas s navrhovanou úpravou digitálního vysílání. Následně výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu navrhl pozměňovací návrhy, které eliminovaly institut trojnožky a ponechaly kontrolu nad jmenováním Rady ČT v rukou Poslanecké sněmovny⁴⁶. Tato verze byla schválena drtivou většinou poslanců v listopadu 2004. Senát sice následně vrátil návrh zákona zpět Poslanecké sněmovně s původní konstrukcí volby Rady ČT, tedy s trojnožkou⁴⁷, ta však trvala na svém a přijala pouze okleštěnou novelu. Za zmínku stojí, že Senát také navrhl

⁴⁴ Stenoprotokol 16. schůze PS, 2002-2006.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Sněmovní tisk 275/5, PS 2002-2006.

⁴⁷ Senátní tisk 451/1, Senát 2002-2006.

nahradit premiéra ve funkci „třetí nohy“ prezidentem, což senátor Jiří Zlatuška zdůvodnil preferencí osobní odpovědnosti při delegování členů a členek Rady ČT.

Odpůrci společného jmenování Rady ČT třemi ústavními orgány argumentovali na jedné straně tím, že nespočívá „na žádných racionálních argumentech“ a že by znamenalo „absolutní zmatek, pokud jde o možnou odpovědnost“ (Zdeněk Jičínský, ČSSD). Zazněly však i argumenty, že Poslanecká sněmovna nejlépe odráží „rozdělení názorové hladiny občanů České republiky“ (Pavel Kováčik, KSČM) či že praxe, kdy by Poslanecká sněmovna a Senát svým usnesením určovaly, které společenské či jiné organizace jsou vůbec oprávněny předkládat návrhy na členy a členky Rady ČT, by porušovala rovnost občanů a jejich sdružení před zákonem (Petr Pleva, ODS). Opakovaně zazněl argument (Petr Pleva, Kateřina Dostálová, ODS), že účelem vládního návrhu byl pravý opak posílení nezávislosti Rady ČT. Slovy poslance Plevy: „Účelem tohoto zákona je zestátnění České televize a naprostá závislost České televize na vládní koalici⁴⁸,” protože by vládní koalice dostala „dvoutřetinovou moc a dvoutřetinový podíl na rozhodování Rady České televize.“ V té souvislosti poslankyně Kateřina Dostálová (ODS) konstatovala: „My jsme tady byli včera svědky toho, kdy vládní koalice bez absolutního respektu poměrného zastoupení sil v Poslanecké sněmovně odhlasovala své vládně koaliční zástupce do Rady pro rozhlasové a televizní vysílání a dala nám tím jasně najevo, jakým směrem půjde, to znamená směrem ovládnutí naší mediální scény⁴⁹.“ S touto argumentací se ztotožnil i poslanec Kováčik, podle kterého by to vedlo k „posílení pouze neodvolatelnosti“ Rady ČT.

Zjevně proklamativní vyjádření, že návrh není postaven na racionálních argumentech a přinesl by absolutní zmatek, jsou v rozporu s realitou (argumenty obsahuje např. důvodová zpráva) i praxí v řadě evropských zemí, a proto je lze považovat za pouhý nástroj politického boje. Argumentace snahou omezit nezávislost České televize je pak vnitřně rozporná. Na jedné straně se tvrdí, že Poslanecká sněmovna nejlépe reprezentuje veřejnost a proto by jí měla být ponechána kontrola nad jmenováním a odvoláváním členů a členek Rady ČT, na druhé straně je argumentováno, že strany, které v ní mají většinu (a které potažmo sestavují vládu), by mohly s pomocí navrhovaného systému volby usilovat o ovládnutí mediální scény. I z vyjádření poslankyně Dostálové je přitom zřejmé, že možnost ovládnout mediální rady, a potažmo mediální scénu, má parlamentní většina již v rámci stávajícího systému. Není tedy jasné v čem je stávající systém lepší, než navrhovaná úprava, neboť ta by přinejhorším vedla k zachování status quo.

Za situace, kdy by bylo rozložení politických sil v Poslanecké sněmovně jiné, než v Senátu, jako je tomu po senátních volbách v roce 2010, by se hrozba ovládnutí

⁴⁸ Stenoprotokol 16. schůze PS, 2002-2006.

⁴⁹ Ibid.

Rady ČT jednou částí politického spektra výrazně zmenšila. Pokud by byl navíc přijat návrh Senátu, aby jednu třetinu členů jmenoval prezident, byla by ve hře další reálná pojistka proti podobnému vývoji. Zdá se, že právě tyto pojistky byly příčinou obavy, že by navrhovaná úprava mohla ztížit kolektivní odvolávání celé Rady ČT. Logicky by však mohlo zvýšit nezávislost Rady ČT, za kterou plédují jak Rada Evropy, tak i EBU.

Od novely č. 82/2005 prošel zákon o České televizi ještě několikerou novelizací, ale tyto změny se netýkaly Rady ČT. Návrhy, které směřovaly k rozdělení odpovědnosti za jmenování členů a členek všech mediálních Rad (i Rady pro rozhlasové a televizní vysílání a Rady Českého rozhlasu) mezi více ústavních orgánů, neprošly legislativním procesem. Senátní návrh novely z roku 2006, který navrhoval rozložit jmenování členů a členek mezi Senát a Poslaneckou sněmovnu v poměru 1 : 2, narazil již v Topolánkově vládě⁵⁰. Daleko se nedostal ani návrh novely zákona z dílny Strany zelených, která navrhovala redukci počtu členů Rady ČT na 9 a zavedení trojnožky ve verzi navrhované v roce 2004 Senátem; tj. po třech radních by volila Poslanecká sněmovna, Senát a prezident⁵¹. Fischerova vláda jej sice v červenci 2009 schválila, ale v Poslanecké sněmovně neprošel v září 2009 prvním čtením.

Lze tedy shrnout, že půdorys činnosti Rady ČT dnes zhruba odpovídá modelu, který doporučuje EBU, ale způsob jejího konstituování ji činí značně závislou na vůli Poslanecké sněmovny. Tato skutečnost je opakovaně kritizována odbornou i laickou veřejností. Dlužno konstatovat, že ustanovení o nominování kandidátů a kandidátek na členství v Radě ČT organizacemi a sdruženími, které představují kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy, v tomto ohledu zlepšení nepřineslo, neboť je lze snadno obejít a politici se nezděhají toho využít.

Kritizovány jsou však i poměrně rozsáhlé a nejasně formulované pravomoci Rady ČT a skutečnost, že členové a členky mají za svou činnost nárok na odměnu⁵², která podle vzorce zavedeného novelou zákona č. 82/2005 činí u řadového člena 80 % průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců České televize dosažené za předcházející kalendářní rok, v případě místopředsedy 103 % a v případě předsedy 127 %. V souvislosti s pravomocemi je poukazováno na skutečnost, že členové a členky Rady ČT vesměs nejsou odborníky a odbornicemi na mediální problematiku, přičemž požadavky na členství v Dozorčí komisi se týkají především ekonomické expertízy. Je tedy otázkou,

⁵⁰ *Návrh Stálé komise Senátu pro sdělovací prostředky senátního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*, Senát 2006-2008.

⁵¹ Sněmovní tisk 871, PS 2006-2010. Předkladatelé také navrhovali podmínit členství v Radě ČT vysokoškolským vzděláním.

⁵² Šmíd, M. (2007, 7. srpen). Slepí a slon z blízka. *Literární noviny*.

nakolik může být Rada ČT plnohodnotnou partnerkou řediteli ČT v oblasti programové nabídky a dlouhodobých plánů programového rozvoje?

Vzhledem k poměrně štedrým odměnám za výkon funkce, která obnáší v průměru dvě jednání za měsíc, je členství v radě relativně atraktivní, což může být další důvod pro různé politické obchody. Opakované případy jmenování „zasloužilých“ politiků, bývalých mluvčích politických stran či dokonce rodinných příslušníků dodávají kredibilitu argumentům, že členství nezřídka slouží jako politická trafika.

3. Systém rozhlasového a televizního vysílání v Německu

3.1. Historické kořeny

Současná struktura rozhlasového a televizního vysílání v Německu vznikala v průběhu druhé poloviny minulého století, přičemž v tomto vývoji sehrály významnou roli historické okolnosti a specifika poválečné německé historie. Z toho důvodu není vysílací scéna Spolkové republiky Německo srovnatelná s žádnou jinou evropskou zemí, ať už se to týká decentralizace kompetencí v záležitostech rozhlasového a televizního vysílání na nižší územní celky – spolkové země, nebo skutečnost, že vysílání veřejné služby v Německu zajišťují dvě celostátní organizace ARD a ZDF.

Historické prameny se shodují v tom, že základní systémové charakteristiky vysílání veřejné služby – zpočátku rozhlasového, později také televizního - vznikly v poválečných letech, kdy poražené Německo, rozdělené do čtyř okupačních zón, spravovaly vítězné mocnosti USA, Velká Británie, Francie a Sovětský svaz. Obnova rozhlasového vysílání probíhala v každé okupační zóně jiným způsobem. Britové na území severozápadního Německa vytvořili jednotnou rozhlasovou organizaci *Nordwestdeutscher Rundfunk* (NWDR), ve které se snažili uplatnit prvky veřejné korporace typu BBC, a v jejímž rámci Britové podporovali zavedení televizního vysílání. Američané ve své zóně sice neprosazovali rozhlasové vysílání amerického stylu, nicméně podporovali jeho decentralizaci, která vyústila do vzniku čtyř rozhlasových stanic – *Bayerischer Rundfunk* (BR – původně Radio München), *Hessischer Rundfunk* (HR – původně Radio Frankfurt), *Süddeutscher Rundfunk* (SDR - původně Radio Stuttgart) a Radio Bremen. Francouzi se řídili zkušenostmi sousedních okupačních zón, nicméně vysílání centralizovali do organizace *Südwestfunk* (SWF), které později doplnili vlastním vysíláním v německém jazyce *Radio Saarbrücken* v Sársku.

Ještě před přijetím západoněmecké ústavy a před vznikem Spolkové republiky Německo v roce 1949 okupační úřady poskytly zemským samosprávám omezenou legislativní pravomoc a postupně předávaly správu a kontrolu rozhlasového vysílání do německých rukou. Nicméně zákony zakládající nové rozhlasové instituce se vytvářely pod dohledem vítězných mocností, které přes různost přístupů k organizaci německého

vysílání měly jeden společný cíl: nedopustit, aby nejpopulárnější a nejmocnější masové médium rozhlas se dalo zneužít k manipulaci a propagandě tak, jako v minulosti, kdy Joseph Goebbels jako říšský ministr lidové osvěty a propagandy rozhlas plně zapojil do služeb nacistické propagandy.

Spojenci tvrdě prosazovali odstátnění rozhlasového vysílání přes odlišný názor některých domácích politiků a odborníků, kteří se domnívali, že po porážce nacismu by se měla organizace vysílání vrátit do dob Výmarské republiky, tj. rozhlas by se měl stát vládní institucí nového demokratického státu⁵³. Spojenci trvali na tom, aby rozhlasové organizace byly plně nezávislé na exekutivě a podřízeny kontrole veřejnosti. Tomuto cíli se podřizovaly jejich organizační modely, které dodnes tvoří základ všech veřejnoprávních vysílatelů v Německu.

Po roce 1949 dochází v Německu ke konsolidaci dosud roztříštěného rozhlasového vysílání a v srpnu 1950 šest existujících rozhlasových organizací (NWDR, BR, HR, RB, SDR a SWF) zakládá pracovní společenství ARD - *Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland*. Je zajímavé, že tato zkratka se dostala do povědomí německých posluchačů teprve s příchodem televize⁵⁴, což svědčí o tom, že němečtí posluchači vnímali celostátní rozhlasové vysílání nikoli jako jednotlivý program, ale jako soubor regionálních vysílání.

Současně proběhla reorganizace izolovaně vytvořených rozhlasových stanic a jejich začleňování do nového ústavního pořádku a právního rámce. Spolkové země francouzské zóny Porýní-Falc a Bádensko-Württembersko se rozhodly posvětit existenci SWR novou zakládající státní smlouvou v roce 1952. O tři roky později dochází k rozdělení centrální stanice britské zóny NWDR na WDR (*Westdeutscher Rundfunk* - Severní Porýní-Vestfálsko) a NDR (*Norddeutscher Rundfunk* - Hamburk, Šlesvicko-Holštýnsko, Dolní Sasko).

3.2. Vznik ZDF a příchod soukromého vysílání

Pro pochopení těchto proměn i současné podoby německé vysílací scény je nezbytná také znalost politického systému, který pod patronací tří západních mocností v Německu po roce 1949 vznikl. Politickým cílem čtyř vítězů Druhé světové války, definovaným i v Postupimských dohodách byla „obnova německého politického života na demokratickém základě.“ Rozdílné představy o tom, jak tento „demokratický základ“ by měl vypadat, nakonec vedl k rozdělení Německa na dva státy.

Zatímco Sovětský svaz v NDR prosazoval centralistickou vládu pod kontrolou jedné strany, západní spojenci do pluralitního systému politické demokracie SRN zabudovali prvky kooperativního federalismu, který měl být hlavní brzdou proti možnému

⁵³ Bausch, H. (1980). *Rundfunkpolitik nach 1945*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag, str.13-45.

⁵⁴ *Ibid.*, str.259.

nebezpečí recidivy německého nacionalismu v přísně centralisticky spravovaném státu. Proto SRN vznikla v roce 1949 jako federace, spolkový stát, v němž četné kompetence a pravomoci ústava svěřuje do rukou spolkových zemí, které mají možnost mezi sebou uzavírat státní smlouvy (*Staatsvertrag*), některé s celostátním dosahem.

Tato skutečnost významným způsobem ovlivnila německý mediální systém v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, což se projevilo v kompetenčním sporu o druhý celostátní televizní program, jenž vyřešil rozsudek Spolkového ústavního soudu z února 1961⁵⁵ Toto rozhodnutí, spojené s nástupem televize, na dlouhá léta ovlivnilo organizaci německého rozhlasového a televizního vysílání.

Pravidelné vysílání televize zahájila stanice NWDR o vánočních svátcích v roce 1952. O dva roky později se k NWDR připojily další stanice, které začaly od 1. listopadu 1954 vysílat celostátní program pod hlavičkou ARD. V padesátých letech, v podmínkách konjunktury německého hospodářského zázraku, se televizní vysílání rychle rozšiřovalo a získávalo na popularitě. Na konci padesátých let se začalo uvažovat o spuštění druhého televizního programu, který měl již od počátku být centrální a celostátní.

Spolková vláda již v roce 1959 uvažovala o tom, že se tento druhý televizní program bude vysílat na komerčním základě, vzdáleně připomínajícím britskou televizi ITV. Program měl odstartovat v lednu 1961 a jeho provozovatelem se měla stát obchodní společnost s ručením omezeným *Deutschland-Fernsehen-GmbH*, kterou spolková vláda založila 25. června 1960. Nicméně již v srpnu téhož roku se spolkové země Hamburk, Brémy, Dolní Sasko a Hesensko obrátily na Spolkový ústavní soud se stížností na protiústavnost konání spolkové vlády, protože kompetenci v oblasti vysílání, chápaného jako „kulturní fenomén“ německá ústava⁵⁶ svěřila spolkovým zemím, nikoli spolku.

Ústavní soud této stížnosti vyhověl a neuznal argumenty spolkové vlády, jež chtěla televizní vysílání interpretovat jako telekomunikační službu spadající podle článku 73/7 Základního zákona pod její pravomoc. Spolkové země, jejichž vysílací organizace na některých místech již začaly vysílat lokální druhé programy, však myšlenku alternativního celostátního televizního programu nezavrhly a následně v červnu 1961 formou státní smlouvy se dohodly na vzniku Druhého televizního programu ZDF (*Zweites Deutsches Fernsehen*)⁵⁷ se sídlem v Mainzu, který zahájil pravidelné vysílání 1. dubna 1963. Tak vznikla dualita televizního veřejnoprávního vysílání v Německu, v níž oba celostátní programy měly stejného zřizovatele – spolkové země, které sjednocovaly svoji spolupráci na celostátním vysílání formou státních smluv.

⁵⁵ *Rundfunkentscheidung BVerfGE 12, 205 - Deutschland-Fernsehen-GmbH*, 1961. Dostupné z: <<http://www.servat.unibe.ch/dfr/bv012205.html>>

⁵⁶ *Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland*. Dostupné z: <<http://www.bundestag.de/dokumente/rechtsgrundlagen/grundgesetz/index.html>>

⁵⁷ *ZDF-Staatsvertrag vom 31. August 1961*. Dostupné z: <http://www.unternehmen.zdf.de/uploads/media/zdf-staatsvertrag_neu.pdf>

Vedle státní smlouvy o ZDF a o ARD existuje také státní smlouva stanovující pravidla pro celou spolkovou republiku plnící funkci celostátního vysílacího zákona. Nezbytnost uzavření takové smlouvy se ukázala zvláště v 80. letech, kdy do Evropy začalo díky pokroku v telekomunikacích a otevírání nových distribučních kanálů (VKV, kabel, satelit) pronikat komerční vysílání. Spolkový ústavní soud už v roce 1981 svým rozhodnutím posvětil možnost vydávání licencí soukromým vysílatelům na úrovni spolkových zemí, což mělo za následek, že nejen v Sársku, o kterém ústavní soud jednal, ale také v dalších spolkových zemích začaly vznikat zákony umožňující soukromé vysílání a ustavující správní instituce pro média, tzv. *Landesmedienanstalten*, vydávající licence a plnící funkci regulátora soukromého vysílání.

Tento vývoj vyvrcholil na celostátní úrovni přijetím státní smlouvy o novém uspořádání rozhlasu a televize ve spolkových zemích (*Staatsvertrag zur Neuordnung des Rundfunkwesens der Länder*) v dubnu 1987, který definitivně a na celostátní úrovni zavedl tzv. duální systém vysílání, v němž vedle sebe koexistují veřejnoprávní a soukromé rozhlasové a televizní organizace. Současně ústavní soud ve svých rozhodnutích vymezil funkci vysílání veřejné služby v definicích tzv. *Grundversorgung*, tj. základního zajištění společenských potřeb v oblasti vysílání. Po sjednocení Německa v roce 1991 a vzniku dalších pěti spolkových zemí se zásady organizování vysílání veřejné služby aplikovaly i na území bývalé NDR, a to na základě nové verze státní smlouvy o vysílání z roku 1991 (*Rundfunkstaatsvertrag*), která nahradila právní normu z roku 1987⁵⁸.

3.3. Veřejnoprávní rozhlas a televize ve sjednoceném Německu

Základní zákon SRN a jeho interpretace ústavním soudem stojí za vznikem složitého a komplikovaného mediálního zákonodárství, v němž kromě zákonů s celostátní platností (o vysílání, o ARD, ZDF, poplatcích a telemédiích), existuje v šestnácti spolkových zemích čtrnáct mediálních zákonů o vysílání (ve dvou případech se na přijetí společného zákona dohodly Berlín s Braniborskem a Hamburk se Šlesvicko-Holštýnskem) a devět zákonů zakládajících devět veřejnoprávních institucí pro rozhlasové a televizní vysílání spolupracujících v rámci ARD (některé stanice reprezentují více spolkových zemí - viz Tabulka 1).

Těchto devět vysílacích organizací se navzájem liší co do velikosti i vlivu, který je dán územím a počtem obyvatel dané spolkové země nebo více spolkových zemí, ve kterých působí. Vedle vysílatelů reprezentující velké spolkové země jako je WDR *Westdeutscher Rundfunk* (18 milionů obyvatel), BR *Bayerischer Rundfunk* (12,5 milionů obyvatel), nebo které pokrývají více spolkových zemí jako SWR *Südwestrundfunk*

⁵⁸ *Rundfunkstaatsvertrag (RStV)(1991)*. Dostupné z: <<http://www.urheberrecht.org/law/normen/rstv/RStV-00b-1991/text/>>

(14,8 milionů obyvatel) nebo NDR *Norddeutscher Rundfunk* (14,2 milionů obyvatel), jsou právně rovnoprávními členy ARD i malé stanice jako je RB *Radio Bremen* svobodného hanzovního města s 660 tisíci obyvateli nebo sárský SR *Saarländischer Rundfunk* (1,1 milionů obyvatel). Přes rozdílné velikosti spolkových zemí si každá z nich uchovává právní suverenitu, která se odráží ve vlastním mediálním zákonodárství.

Tabulka 1 – Vysílatelé veřejné služby sdružení v ARD.

<u>R a TV organizace</u>	<u>spolková země</u>	<u>sídlo</u>
BR Bayerischer Rundfunk	Bavorsko	Mnichov
HR Hessischer Rundfunk	Hesensko	Frankfurt
MDR Mitteldeutscher Rundfunk	Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko	Lipsko
NDR Norddeutscher Rundfunk	Šlesvicko-Holštýnsko, Dolní Sasko, Meklenbursko-Záp. Pomořansko	Hamburk
RB Radio Bremen	Brémy	Brémy
RBB Rundfunk Berlin-Brandenburg	Berlín, Braniborsko	Berlín
SR Saarländischer Rundfunk	Sársko	Saarbrücken
SWR Südwestrundfunk	Bádensko-Württembersko, Porýní-Falc	Stuttgart
WDR Westdeutscher Rundfunk	Severní Porýní-Vestfálsko	Kolín n. R.

Jestliže existuje v Německu čtrnáct regulátorů vysílání a deset vysílatelů veřejné služby (9 ARD, 1 ZDF), z nichž každý je zřízen jiným zákonem a s rozdílným organizačním uspořádáním, nelze tedy mluvit o nějakém jediném „německém modelu“ tzv. mediálních rad, ať už se jedná – dle českého zavedeného a nepřesného označení – o tzv. rady velké (u nás RRTV, v Německu *Landesmedienanstalten*), nebo o tzv. rady malé (u nás Rada ČRo, Rada ČT, v Německu *Rundfunkrat*, *Fernsehrat* ZDF).

Na straně druhé existují některé společné zásady a principy, které se promítají do všech výše uvedených právních norem. Vrcholové řízení a kontrola všech deseti vysílatelů veřejné služby má téměř totožnou strukturu, která se skládá ze tří navzájem propojených složek – Rundfunkrat (rozhlasová a televizní rada), Verwaltungsrat (správní rada) a Intendant (generální ředitel/správce) .

3.4. Rundfunkrat – nástroj kontroly veřejnosti

Nejdůležitější součástí tohoto obecně sdíleného organizačního modelu je existence tzv. Rundfunkrat – rozhlasové a televizní rady⁵⁹ (v ZDF *Fernsehrat* – televizní rady), grémia sestavené ze zástupců veřejnosti s možností ovlivňovat některá zásadní rozhodnutí, například volbu a odvolání intendanta, jmenování části členů správní rady, konečné schvalování rozpočtu a výročních zpráv, rozhodování o statutech a stanovách jednotlivých institucí.

⁵⁹ Pojem *Rundfunk* v němčině zahrnuje v sobě rozhlasové (*Hörfunk*) a televizní (*Fernsehfunk*) vysílání podobným způsobem jako angličtina v pojmu *broadcasting*. Čeština bohužel takový střeškový termín nemá, proto v rámci přesnosti se musí *Rundfunk* překládat jako „rozhlasové a televizní vysílání“.

Tabulka č. 2 ilustruje stejnost i různost vytváření rozhlasových a televizních rad u jednotlivých veřejnoprávních vysílatelů. V zásadě stejný je princip vícezdrojového jmenování členů rad, kteří jsou nominováni na jedné straně "společensky relevantními skupinami nebo institucemi," mezi něž patří církve, univerzity, odbory, zaměstnanecké svazy, komunální svazy, zástupci mládeže, sportu, žen, seniorů, místní samosprávy, reprezentanti kulturní fronty apod. Na straně druhé menšinovou účast zde mají zajištěnu i představitelé politického života, kteří mají možnost do rad volit své favority. Členství v zákonodárném sboru nebo vládním úřadu je však s členstvím v Radách neslučitelné.

Tabulka 2. Složení rozhlasových a televizních rad (Rundfunkrat) v jednotlivých veřejnoprávních stanicích z hlediska institucí.

	Počet členů	parlament, polit.strany	Vláda	profesní svazy, odbory	zájmové a občanské org. církve	Regiony	ostatní
BR	47	12	1	13	18	3	
HR	30	5		9	16		
MDR	43	11	2	13	9	8 (4+2+2)	
NDR	58	11	-	17	30		
RB	26	5	2	5	13		1
RBB	30	7	1	7	13	1	1
SR	35	5		9	19	2	
SWR – BW ⁶⁰	51	8	2	10	28	3	
SWR – RF	23	4	1	8	8	2	
WDR	47	13	-	18	13		3
ZDF	77	12	19 (16 zem. + 3 spolková)	15	31		

Různé jsou však detaily uspořádání, v nichž se odrážejí rozdíly v politických tradicích jednotlivých spolkových zemí. Zvláštní příloha uvádí detailní složení rozhlasových/televizních a správních rad v pěti z deseti existujících veřejnoprávních vysílatelů v SRN. Jejich výběr byl veden záměrem vybrat vzorek z různých oblastí: katolického a konzervativního Bavorska (BR), tradičně sociálně-demokratického Severní Porýní-Vestfálska (WDR), malého liberálního hanzovního města Brémy (RB) a instituce reprezentující průměr ostatních spolkových zemí (RBB) z Berlína a Braniborska. Pátým příkladem je celostátní a centralizovaná instituce ZDF, která z hlediska zastoupení nejvíce „zpolitizovaná“, neboť o čtyřiceti procentech členů Televizní rady rozhodují politici (Bundestag – 12 členů, zemské vlády – 16 členů, spolková vláda – 3 členy)⁶¹.

⁶⁰ Rundfunkrat SWR má dvě části, z níž jedna reprezentuje spolkovou zemi Bádensko-Würtenbersko, druhá Porýní-Falc. V základních otázkách a pravomocích obě části rozhodují společně.

⁶¹ V současné době Spolkový ústavní soud řeší žalobu proti ZDF, kterou podala zemská vláda spolkové země Porýní-Falc, kvůli tomu, že Televizní rada není na státu nezávislá, protože je v ní příliš politických nominací. Tuto žalobu vyprovokovalo neprodloužení smlouvy šéfredaktorovi zpravodajství ZDF Nicolause Brendera, o kterém rozhodla Televizní rada názorově nakloněná pravicové vládní koalici, přestože intendant ZDF prodloužení smlouvy podporoval. Toto rozhodnutí mělo politický podtext, neboť Brender byl pro současnou pravicovou vládu příliš liberální. Více v novinových zprávách, dostupných například z:

Přestože se jednotlivé zákony v detailech obsazování rozhlasových a televizních rad liší, jedno mají společné – na prvních místech společensky relevantních institucí jsou uvedeny církve – evangelická, katolická a židovská. Pak obvykle následují odborové a zaměstnanecké svazy, svazy podnikatelů, zemědělců a další zájmové organizace. Na samém konci pak jsou zástupci některých místně specifických sociálních skupin – v Bavorsku zástupce Svazu vyhnanců, v některých spolkových zemích zástupci lidí „s migrační minulostí“ (Severní Porýní-Vestfálsko, Brémy) či „zahraničních obyvatel“ (Berlín, Braniborsko). Téměř všechny zákony vyžadují nejméně čtyřicetiprocentní zastoupení žen v rozhlasových a televizních radách.

Všechny uvedené rozhlasové a televizní rady mají ve svém poslání zakotvenu povinnost zastupovat zájmy veřejnosti. I když se v některých nuancích jejich pravomoci liší (například do jaké míry mohou rozhodovat samy, a do jaké míry musí spolupracovat se správní radou a do jaké míry jsou pouze schvalovateli podkladů, které jim dodává správní rada a intendant), v zásadě obsahují tyto úkoly a pravomoci:

- volba a případné odvolání intendanta (v některých případech rada odvolání intendanta nemůže iniciovat, pouze o něm rozhoduje na podnět správní rady),
- volba a odvolávání členů správní rady,
- schvalování náměstků/direktorů navržených intendantem,
- vydávání a schvalování stanov a jeho změn,
- schválení směrníc programové tvorby,
- schválení hospodářského plánu, roční uzávěrky na základě podkladů dodaných správní radou,
- schválení převzetí některých závazků a výdajů nad určitý peněžní limit
- poskytování konzultací intendantovi ve všech otázkách vysílání, zvláště při vytváření programu, čímž se míní dohled nad dodržováním programových zásad a směrníc.

V souvislosti s posledním bodem některé zákony (RBB, MDR, NDR) přímo ukládají, aby zákonná možnost rozhlasových a televizních rad vytvářet poradní výbory, která existuje u všech grémií, se využila pro ustanovení programového výboru. Ten by měl pro radu připravovat podklady a případné podněty pro hodnocení a předávání intendantovi. Řada detailů ve věci složení výborů se řeší nikoli zákonem, ale stanovami, případně jednacím pořádkem jednotlivých rad.

Je přirozené, že spolkové země s velkým počtem obyvatel a jejich veřejnoprávní instituce mají v rozhlasových a televizních radách větší počet zástupců ze „společensky relevantních skupin“ než spolkové země menší. V devadesátých letech se společně

s prosazováním politické korektnosti počet zástupců veřejnosti v některých stanicích rozšiřoval. Nicméně u zákonů, které po sjednocení Německa vznikaly „na zelené louce“ lze vyzkoušet jistou střídmost v obsazování rozhlasových a televizních rad. Příkladem může být zákon o *Mitteldeutscher Rundfunk* (MDR), což je veřejnoprávní vysílatel reprezentující tři nové spolkové země na území bývalé Německé demokratické republiky. Při tvorbě tohoto zákona po roce 1991 se využily modely a vzory zákonů zakládajících vysílatele veřejné služby v západní části Německa se čtyřicetiletou tradicí a zkušenostmi. Tyto zkušenosti se pak projeví v jisté úspornosti a jednoduchosti zákona, jakož i ve složení rozhlasové a televizní rady, která zájmovým společenským organizacím věnuje 17 míst, z nichž devět je nominálně určeno – pět obsazují církve, a pak následují zástupci sportu, mládeže, žen, obětí stalinismu, a zbylých osm míst zákon již přesně neurčuje, ale nechává je na rozhodnutí tří spolkových zemí v poměru čtyři Sasko, dva Sasko-Anhaltsko, dva Durynsko.

Jednání rozhlasových a televizních rad jsou v zásadě veřejná, i když z některých zasedání mají rady právo veřejnost vyloučit. Přístup na jednání mají členové správních rad, intendant, jejich náměstci. Frekvence zasedání je určena v některých případech zákonem, který stanovuje minimální hranici – většinou čtyřikrát ročně (BR, RB, SR, RBB, ZDF). U největší stanice WDR se rozhlasová a televizní rada musí scházet nejméně osmkrát ročně, u zbylých stanic četnost zasedání a mechanismus jejich svolání řeší doplňující stanovy (HR, SWR, NDR, MDR). Účastí na plenárních zasedáních se činnost členů grémií nevyčerpává, neboť obvykle bývají členy dalších výborů zřizovaných ad hoc při rozhlasové a televizní nebo správní radě.

3.5. Stanovy – důležitý nástroj samosprávy

Kromě jmenování intendanta a schvalování jeho spolupracovníků ve vrcholných řídicích funkcích instituce, patří mezi nejdůležitější pravomoci rozhlasových a televizních rad schvalování stanov (*die Satzung*) dané veřejnoprávní instituce a jejich případných změn. Stanovy totiž určují pravidla činnosti organizace a rozvádějí do konkrétních podrobností ustanovení zákona, kterým je příslušná organizace založena. Týká se to zvláště činnosti grémií rozhlasových a televizních rad, správních rad i intendanta, u nichž stanovy konkretizují jejich pravidla jednání.

Skutečnost, že o stanovách nerozhoduje management organizace, ale její orgán zastupující veřejnost, vnáší do řízení organizace prvky samosprávy. Nicméně i v tomto bodě existují různé přístupy ke tvorbě a schvalování stanov. Bavorská BR je příkladem povinného zapojení managementu do přípravy stanov, které vznikají ve spolupráci intendanta, správní rady a rozhlasové a televizní rady. Porýnsko-vestfálská WDR sice dává pravomoc vydávat stanovy výhradně rozhlasové a televizní radě, nicméně tato rada může požádat o spolupráci intendanta a správní radu. Výhradní kompetenci nad

stanovami mají rozhlasové a televizní rady HR, NDR, RBB, RB, ve zbylých třech institucích MDR, SWR a SR připravují stanovy společně obě grémia, nicméně schvalování je na straně rozhlasových a televizních rad.

3.6. Pravomoci grémií zasahovat do obsahu vysílaných programů.

Přestože pravomoci obou grémií – rozhlasových a televizních rad a správních rad – se často překrývají a doplňují, v jednom ohledu jsou přísně odděleny, a to v otázkách kontroly vysílaného programu. Správní rady, které bezprostředně spolupracují na řízení podniku s intendanty, se nemají a nesmějí zabývat programovými otázkami, tj. obsahem vysílaných programů. Společenskou kontrolu vysílaných programů mají na starosti rozhlasové a televizní rady.

Ve více zákonech se mezi jejich úkoly objevují formulace: „*poradenská činnost pro intendanta ve všech otázkách týkajících se rozhlasového a televizního vysílání, zejména při tvorbě programu*“ (BR), „*poradenství pro intendanta v základních otázkách tvorby programu*“ (HR), „*dohlíží na dodržování platných programových zásad a přijatých směrnic a radí [berät] intendantovi ve všeobecných programových záležitostech*“ (MDR).

Dohled nad dodržováním platných programových zásad, které jsou běžně součástí zákona, je zmiňován ve více zákonech (MDR, NDR, SWR, WDR). Způsob, jakým rady tento dohled vykonávají, určuje rovněž zákon. Většinou je to varianta ustanovení, které nejvíce explicitně popisuje zákon o WDR:

Rozhlasová a televizní rada dohlíží na dodržování paragrafů 4-6b, 8 a 9⁶². Směrnice vyhlášené podle paragrafu 6b vyžadují souhlas rozhlasové a televizní rady. Rada může s písemným zdůvodněním konstatovat, že některé vysílané pořady se prohřešily proti programovým zásadám; zároveň může s písemným zdůvodněním intendantovi nebo intendance přikázat, aby se ve zjištěném prohřešku nepokračovalo, nebo aby se v budoucnu neopakoval. Může od intendanta nebo intendantky požadovat zveřejnění této výtky ve vysílaném programu. Kontrola jednotlivých pořadů rozhlasovou a televizní radou před jejich vysíláním není přípustná.

Podobné, i když stručnější ustanovení obsahují zákony o MDR, NDR, RBB, SWR, které sice nepřikazují intendantovi od vysílání výtky či stížnosti v programu, nicméně žádají od něj, aby se porušování zásad zastavilo a do budoucna zamezilo. Na druhé straně se všude výslovně zakazuje jakákoli předběžná kontrola. Upozornění či výtka není spojena s žádnými sankcemi.

Pro výkon tohoto dohledu si rady vytvářejí specializované programové či stížnostní výbory.

⁶² Týká se těchto paragrafů: § 4 - programový úkol, § 4a - plnění programového úkolu, § 5 - programové zásady, § 6 - nedovolená vysílání, ochrana mládeže, § 6a - obsah reklamního vysílání, § 6b - směrnice pro vysílání reklam, § 8 - právo na oznámení, § 9 - právo na odpověď.

3.7. Nezávislost grémií a jejich financování

Důležitým prvkem nezávislosti rozhodování rozhlasových a televizních rad je nejen jejich pluralitní složení. Všechna grémia – a to nejen rozhlasové a televizní rady, ale také správní rady – vykonávají svoji činnost podle zákona („*ehrenamtlich*“), tj. za jejich výkon se nepobírá honorář, ale náhrada nutných výdajů („*Aufwandsentschädigung*“). Členství v grémiích tudíž teoreticky nepřináší materiální výhody, ale především společenskou prestiž.

Nicméně náhrada nutných výdajů má u jednotlivých veřejnoprávních vysílatelů různé podoby, o kterých rozhodují právě výše uvedené stanovy. Je zajímavé, že ne všichni vysílatelé veřejné služby zveřejňují texty stanov, ze kterých lze získat detaily náhrad pro členy grémií, na svých webových stránkách⁶³.

Celostátní ZDF řeší otázku náhrad ustanovením, podle něhož členové grémií – televizní rady a správní rady: *„mají nárok na náhradu cestovních nákladů, stravné a nocležné. Dále obdrží náhradu nutných výdajů. Podrobnosti upravuje svým rozhodnutím Televizní rada na návrh Správní rady.“*

Podobným způsobem řeší náhrady i HR a SWR, tj. grémia sama rozhodnou o výši náhrady, většinou na návrh správní rady. Radio Bremen výši náhrady nutných výdajů odkazuje na platný předpis organizace. U čtyř organizací je výše náhrad určena v přijatých stanovách. V dokumentu MDR jsou náhrady vedeny ještě v markách - členové grémií měli nárok na 900 DEM měsíčně, předsedové 1300 DEM měsíčně, tj. zhruba na třetinu a polovinu průměrné měsíční mzdy. U NDR je podobná náhrada uvedena již v eurech – 511 euro pro členy grémia, 850 euro pro předsedy. Stejně sazby u RBB mají hodnotu 350 euro pro člena, 590 pro předsedu. Ve WDR je hodnota pravidelné měsíční náhrady určena procentní sazbou z poslaneckého platu – členové grémií mají nárok na 10 % a předsedové na 30 % platu poslance zemském sněmu Severního Porýní-Vestfálska. Kromě těchto paušálních plateb se členům grémií hradí cestovné a nocležné, a příplatky za účast v některých komisích či výborech. Z uvedeného vyplývá, že „*ehrenamtlich*“ neznamena vždy zcela zdarma a bezplatně.

Přesto však náhrady dosahují jen zlomku výše průměrného platu v Německu, a členové grémií na nich nemusejí být existenčně závislí. Mnohem významnější zárukou nezávislosti konání a rozhodování členů rozhlasových a televizních rad a správních rad je nemožnost jejich odvolání jako celku, a z jiných důvodů, než uvádí zákon. Pokud nedojde v jejich životě ke konfliktu zájmů, neslučitelnosti funkce s jinými obchodními či politickými aktivitami, nebo ke ztrátě schopnosti vykonávat veřejnou funkci (trestní stíhání, nemoc), nemusejí se členové Rundfunkrat obávat, že je někdo z funkce odvolá

⁶³ Stanovy RBB se podařilo dohledat až v úředním listě (<http://www.bravors.brandenburg.de/media_fast/15/Amtsblatt%2034_03.pdf>), stanovy NDR byly pouze na webové stránce s právními informacemi (<<http://www.recht-niedersachsen.de/206/58300,002.htm>>), stanovy BR se nepodařilo dohledat ani přes právníkové informace a sbírky úředních oznámení.

z jiných, než ze zákonných důvodů. I když některé zákony (BR, RB, MDR, WDR) přiznávají vyjmenovaným organizacím odvolat z rady svého člena, kterého sem nominovaly, pak toto odvolání jednotlivců nemůže ovlivnit rozhodování a pluralitu názorů celého grémia.

3.8. *Verwaltungsrat – nástroj kontroly intendanta*

Jak ukazuje tabulka č. 3, naprostá většina členů správních rad je volena rozhlasovými a televizními radami, tedy zástupci veřejnosti. Menší část členů nominuje buď politická sféra, nebo zaměstnanci veřejnoprávních vysílatelů. Na složení správních rad se odráží rozdílné politické tradice spolkových zemí. Podíl zaměstnanců na práci správních rad je zakotven ve spolkových zemích, tradičně ovládaných sociálními demokraty nebo se silnou sociálně demokratickou tradicí, jako je například Severní Porýní-Vestfálsko. Naproti tomu spolkově země s konzervativními politickými postoji, jako je Bavorsko, má nejvíce „vládní“ správní radu, neboť jejími členy je předseda zemského parlamentu a předseda bavorského správního soudu.

Tabulka 3. Složení správních rad (Verwaltungsrat) v jednotlivých veřejnoprávních stanicích.

Správní rada	Počet členů	Rozhlasová a televizní rada	Vláda	parlament	zaměstnanci (Personalrat)
BR	6	4	1 (předseda správního soudu)	1 (předseda sněmovny)	
HR	9	7			2
MDR	7	7 (3 S, 2 SA, 2 D)			
NDR	12	12 (6 DS, 2 ŠH, 2 MP)			
RB	9	6 (3 odborníci)			3
RBB	8	7			1
SR	7	6	1		
SWR	15	8 (6 BW, 2 RF)	3 (2 BW, 1 RF)	4 (3 BW, 1 RF)	
WDR	9	7			2
ZDF	14	8	6 (z toho 5 Landesr. a 1 Bundesreg.)		

Pozn.: Zkratky u čísel označují rozdělení mezi jednotlivé spolkové země.

Kvalifikační požadavky na členství ve správních radách většinou nejsou v zákonech přesně stanoveny, pouze u Radia Bremen se žádá, aby nejméně tři ze šesti nominantů měli zkušenosti s mediálním průmyslem, hospodářskou poradenskou nebo auditorskou zkušeností. Nicméně se předpokládá, že návrh nominace do správní rady bude brát v úvahu i životní a profesní zkušenosti kandidáta, jakož i úkoly, které v rámci zákonných povinností bude muset tento budoucí člen správní rady vykonávat.

Zástupce zaměstnanců navrhuje do správních rad tzv. *Personalrat*, což jest samosprávný institut fungující ve veřejné správě a veřejnoprávních korporacích, který

má podobnou funkci jako podnikové rady (*Betriebsrat*) v soukromých podnicích. Přestože zástupci zaměstnanců nejsou v některých správních radách zastoupeni, v některých případech (např. u NDR) zákon výslovně přiznává právo vyslaným zástupcům *Personalrat* účastnit se schůzí správní rady.

Na rozdíl od rozhlasových a televizních rad jsou zasedání správních rad uzavřená. Právo účasti na jednání zde má zástupce rozhlasové a televizní rady, intendant a jeho náměstci/direktoři. Správní rady naopak mohou na svá jednání představitele managementu povolat. Intendant má právo být o schůzích správní rady předem informován. Zákony připouštějí, aby u některých veřejnoprávních vysílatelů se jednání správních rad mohli účastnit také zástupci parlamentu a vlády.

Zcela konkrétně se to týká berlínské a braniborské stanice RBB, kde berlínský senát a braniborská vláda mají právo být zastoupeni na jednání správní rady a být též slyšeni. Podobnou právní úpravu má i zákon o Norddeutscher Rundfunk NDR, což jest vlastně státní smlouva čtyř spolkových zemí, které se rozhodly mít jeden společný veřejnoprávní rozhlas a televizi. Zástupci vlád jednotlivých spolkových zemí - Šlesvicka-Holštýnska, Dolního Saska, Hamburku a Meklenburska-záp.Pomořanska – mají právo účastnit se a být slyšeni, jak na jednání správní rady, tak na jednání rozhlasové a televizní rady. Podobnou situaci předpokládá i zákon o Mitteldeutscher Rundfunk MDR, kde zástupci tří spolkových zemí Saska, Saska-Anhaltska a Durynska mají právo účasti na zasedání rozhlasové a televizní rady MDR.

Frekvence zasedání správních rad je větší než u rozhlasových a televizních rad. Zákony určují, že správní rady se zpravidla scházejí jednou měsíčně (MDR, NDR, BR), případně každý druhý měsíc (RBB, RB), dle potřeby (SWR, ZDF, SR) nebo 8x ročně (WDR).

Na rozdíl od rozhlasových a televizních rad mají správní rady přímo zakázáno zabývat se otázkami vysílaného programu, neboť jejich hlavním úkolem je dohlížet na hospodaření managementu veřejnoprávní instituce, především intendanta a jeho náměstků. To se promítá i do jejich pravomocí. I když v detailech se organizace i pravomoci správních rad podle zákonů mohou lišit, naprostá většina úkolů a pravomocí se shoduje.

Na prvním místě obvykle bývá uzavření pracovní smlouvy s intendantem a podíl na jeho volbě a odvolání (konečné slovo zde však mají rozhlasové a televizní rady). Dalším důležitým prvkem kontroly je schvalování rozhodnutí intendanta ve věci přijímání a propouštění vrcholového vedení instituce. Správní rada schvaluje smlouvy náměstků či direktorů intendanta⁶⁴. Některé zákony rozšiřují pravomoc správních rad při schvalování

⁶⁴ Většina zákonů zmiňuje direktory, některé (BR, NDR) hovoří o náměstcích. Jejich funkce je přibližně stejná. Průměrný počet direktorů je 4-5 s rozdělením pravomocí: rozhlas, televize, produkce a technika, správa podniku (též ekonomika) a právní záležitosti. Nejmenší počet direktorů má Radio Bremen – jen dva (pro program a pro provoz), největší počet direktorů má NDR – osm a SWR – sedm, což je dáno tím, že jejich

personálních změn na další funkce (šéfredaktoři) tím, že tuto pravomoc udělují pro případy zaměstnanců pracujících „v nejvyšších tarifních třídách“.

Z dalších úkolů a pravomocí, které procházejí všemi zákony, to jsou:

- zastupování daného veřejnoprávního vysílatele v právních záležitostech a sporech s intendantem,
- stanovení hospodářských plánů, rozpočtů a ročních uzávěrek – tyto pak s komentářem se předávají rozhlasovým a televizním radám,
- podíl na tvorbě rozvojových plánů,
- vydání finančních předpisů instituce,
- rozhodování o auditorovi,
- schválení tarifních dohod se zaměstnanci,
- schválení rozhodnutí intendanta, která se týkají: nákupu, prodeje nemovitostí, nákupu podniků, případně jejich majetkových podílů, čerpání úvěru, pokud nebyl zařazen v hospodářském plánu, investice přesahující jistý objem finančních prostředků (v tomto bodě se jednotlivé zákony velice liší – od částky 100 000 euro až po 10 milionů euro – MDR), změny organizační struktur, a pravidel komerční činnosti.

Míra, v jaké se o tyto pravomoci správní rady dělí s rozhlasovými a televizními radami, se různí případ od případu. Základní záležitosti rozhodované správními radami ve spolupráci s intendantem však v konečné verzi schvalují rozhlasové a televizní rady (volba intendanta, smlouvy s managementem, schválení rozpočtu, uzávěrek, výročních zpráv). Zjednodušeně se dá říci, že správní rady poskytují rozhlasovým a televizním radám jakýsi servis ve věcech posuzování finančního a ekonomického řízení podniku. Pro tuto činnost mají správní rady právo jednak vyžadovat veškeré dokumenty a podklady od vedení instituce, dále si mohou na odborné záležitosti objednávat posudky expertů.

Členové správních rad mají právo navštěvovat zasedání rozhlasových a televizních rad a naopak předsedové těchto rad mají právo účastnit se jednání rad správních. Správní rada je jakýmsi mezičlánkem a nárazníkem mezi zástupci veřejnosti (R a TV radami) složenými z laiků, kteří mají svá práva ve věci základních programových otázek, a mezi odborným řízením instituce intendantem a jeho spolupracovníky. Užitečnost správní rady spočívá také v tom, že může být odborným a kvalifikovaným partnerem řediteli/intendantovi při řízení podniku, jehož pravomoci tak nejsou neomezené a jehož rozhodování je podrobováno průběžné kontrole.

vysílání pokrývá více spolkových zemí. Tradičních pět direktorů (pro rozhlas, televizi, správu, techniku a produkci, právní záležitosti) doplňují u NDR další tři a u SWR další dva direktori zodpovědní za vysílání v účastnických spolkových zemích.

3.9. Intendant – odpovědnost za provoz a program

V porovnání s popisem náplně činnosti rozhlasových a televizních rad a správních rad, úkoly a povinnosti třetího hlavního článku řízení veřejnoprávních vysílatelů v Německu, intendanta, jsou poměrně stručné – je odpovědný za řízení dané instituce, přičemž některé zákony (například o BR) mu ukládají především ekonomickou odpovědnost, zatímco jiné zákony zdůrazňují též programovou odpovědnost „*sestavovat a tvořit program v souladu se zákony*“ (HR).

Typickým a modelovým ustanovením o povinnostech intendanta je text zákona (státní smlouvy) o MDR, který uvádí:

- (1) Intendant řídí MDR a nese odpovědnost za jeho veškerý provoz a tvorbu programu. Má se starat o to, aby vysílaný program odpovídal zákonným předpisům.*
- (2) Úkoly, pravomoci a právní vztahy intendanta a dalších vedoucích pracovníků, jejich počet, jakož i rozdělení jejich působnosti, určují stanovy, pokud to není určeno tímto zákonem. Intendant určí svého zástupce pro případ své nepřítomnosti.*
- (3) Intendant zastupuje instituci před soudem i mimosoudně. Bližší určují stanovy.*
- (4) Ředitel předkládá rozhlasové a televizní radě a správní radě návrhy hospodářského plánu, roční uzávěrku a výroční zprávu.*

Z uvedeného textu vyplývá, že velká část pravidel a postupů je obsažena ve stanovách, o nichž rozhodují rozhlasové a televizní rady.

Na vymezení činnosti intendanta je zřetelné, jak jeho zásadní kroky – tj. výběr vrcholového managementu, hospodaření s majetkem, plánování rozpočtu a řešení organizačních otázek – jsou navázány na postoj kontrolních a správních grémií, především správní rady. Právní úkony intendanta vyžadující souhlas výstižně charakterizuje zákon (státní smlouva) o ZDF, ve které § 28 praví, že:

Intendant vyžaduje souhlas Správní rady k následujícím právním úkonům:

- 1. koupě, prodej a zatěžování pozemků,*
- 2. koupě a prodej podniků a účastí v nich,*
- 3. přijímání půjček a čerpání úvěrů,*
- 4. přijímání cizích závazků, ručení nebo záruky,*
- 5. uzavírání kolektivních smluv,*
- 6. uzavírání pracovních smluv s vedoucími pracovníky podle bližšího určení stanov s výjimkou jmenování vedoucích pracovníků, kteří jsou pověřeni výlučně uměleckými úkoly,*
- 7. přijímání ostatních závazků v hodnotě přesahující 250 000 euro, s výjimkou smluv o tvorbě nebo dodání programových částí.*

3.10. Souhrn

V Německu má vysílání veřejné služby stále silné postavení, dané tradicí a ekonomickou silou plynoucí z velikosti země a mediálního trhu, který dnes patří k největším v Evropě. Organizace vysílání veřejné služby ve Spolkové republice Německo je unikátní svoji decentralizací do regionálních celků, které následně spolupracují na celostátní úrovni, a dále tím, že na televizním vysílání veřejné služby se zde podílejí dvě organizace – ARD a ZDF.

Přestože devět regionálních vysílatelů ARD se ve své činnosti řídí různými právními normami, které jsou základem jejich existence, všechny tyto instituce zvolily stejnou strukturu vrcholových orgánů, která se skládá ze tří, navzájem kompetencemi propojených, složek: Rundfunkrat, Verwaltungsrat, Intendant. Analýza řídicích struktur německých veřejnoprávních vysílatelů může sloužit jako příklad uplatňování principu veřejné kontroly institucí vykonávajících veřejnou službu a placených z veřejných prostředků.

Ten na jedné straně garantuje veřejnoprávním vysílatelům nezávislost a odstínění od bezprostředních rušivých politických vlivů, když ve vrcholových grémiích dává předem vymezený prostor reprezentantům společensky relevantních skupin, na straně druhé ukládá managementu veřejnoprávní instituce povinnost konzultovat své kroky s těmito kolektivními grémii, což může sloužit jako pojistka proti zneužívání moci a proti voluntarismu výkonných řídicích pracovníků dané instituce.

4. Slovinská aplikace německého systému

Jako inspirativní příklad aplikace německého systému řízení veřejnoprávních vysílatelů při respektování místních tradic a specifik může posloužit návrh neschváleného zákona o RTV Slovenija (Návrh 2010), který je dostupný na internetu ve slovinské⁶⁵ i anglické⁶⁶ verzi. Nejprve je však třeba stručně nastínit historicko-politický kontext tohoto neúspěšného pokusu.

V roce 2004, po téměř dvanáctileté vládě liberálně demokratické strany, jejíž představitelé se zasloužili o nezávislost Slovinska, ve volbách zvítězila pravicová Slovinská demokratická strana (SDS), která provedla řadu změn ve veřejném životě, včetně médií. Součástí těchto změn byl nový zákon o veřejnoprávním rozhlasu a televizi RTV Slovenija z roku 2005⁶⁷, který ji více připoutal k vládě a parlamentu pod heslem „vyšší úrovně demokratizace.“

⁶⁵ Viz http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Zakonodaja/Mediji/zakon_o_rtv/ZRTVS-2.zak.pdf.

⁶⁶ Viz http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Zakonodaja/Mediji/zakon_o_rtv/ZRTVS-2_AN.pdf.

⁶⁷ Zákon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1). Dostupný z: <<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200596&stevilka=4191>>

Kromě úprav programových povinností nový zákon změnil složení řídicích a kontrolních orgánů RTV Slovenija. Programová rada se z 25 členů rozšířila na 29 členů, přičemž parlamentu připadlo právo jmenovat 21 členů, namísto někdejších pěti členů. Zatímco zákon z roku 1994 jmenovitě u 18 členů vyjmenoval, které společenské organizace mají být v Programové radě zastoupeni⁶⁸, nový zákon ponechal jejich výběr na vůli parlamentu. Z „parlamentních“ nominací pět bylo rezervováno pro jmenování politickými stranami, a o zbývajících šestnácti rozhodovali poslanci s tím, že tyto členové budou zvoleni „na základě návrhu diváků a posluchačů RTV Slovenija, univerzit a asociací a sdružení, obzvláště z oblasti umění, kultury, vědy a žurnalistiky a jiných organizací občanské společnosti, s výjimkou politických stran a jejich organizačních forem.“ Tím se systém volby Programové rady přiblížil tomu, který je zaveden v České republice, kdy o výběru z nominací rozhoduje parlament.

Zákon z roku 2005 také rozšířil Dozorčí radu ze sedmi na jedenáct členů tím, že k dosavadní sestavě pěti členů jmenovaných parlamentem a dvou členů z řad zaměstnanců RTV Slovenija přibyli čtyři noví členové jmenovaní vládou.

Když byla v roce 2008 koalice vedená SDS a premiérem Janezem Janšou poražena, nová koalice vedená sociálními demokraty se rozhodla zákon o RTV Slovenija znovelizovat do podoby, která by opět vzdálila kontrolu RTV Slovenija od vlivu politických stran. Na podzim roku 2010 Národní shromáždění nový zákon schválilo, nicméně jeho platnost mělo potvrdit referendum⁶⁹, které se konalo 20. prosince 2010. Při patnáctiprocentní účasti většina hlasujících zákon odmítla⁷⁰, pravděpodobně kvůli pasážím o rozhlasovém a televizním poplatku. V platnosti tudíž zůstává zákon z roku 2005.

Návrh 2010 vychází z některých prvků kontroly a řízení RTV Slovenija, které byly založeny již v 90. letech, tj. z existence tří složek vrcholového řízení – Programové rady, Dozorčí rady a ředitele. Programová rada se ovšem stává Radou (*Svet*), vedle Dozorčí rady (*Nadzorni svet*) vzniká nový pětičlenný orgán Správní rada (*Uprava*), generální ředitel již není v konečné fázi schvalován parlamentem, ale volí ho a odvolává Rada. Následující popis rozebírá prvky Návrhu 2010, který nevstoupil v platnost.

⁶⁸ V původním zákonu kromě pěti členů jmenovaných Národním shromážděním, jejichž složení mělo zohlednit poměrné zastoupení zástupců parlamentních stran, a kromě dvou zástupců národnostních menšin (italská, maďarská) měly právo jmenovat jednoho zástupce do Programové rady RTVS tyto instituce: univerzita v Ljubljani, univerzita v Mariboru, Slovinská akademie věd a umění, Svaz slovinských filmových pracovníků, Svaz slovinských hudebníků, Svaz slovinských autorů, Svaz slovinských spisovatelů, Sdružení dramatických umělců, Svaz kulturních organizací ze Slovinska, Svaz novinářů, Rada organizací zdravotně postižených, Svaz sportovních organizací, Sdružení zaměstnavatelů, Svaz zemědělců, Koordinační výbor organizací důchodců, odborové a zaměstnanecké organizace, mládežnické organizace a náboženská společenství ve Slovinsku.

⁶⁹ Slovinský politický systém obsahuje čtyři typy celostátních referend – referendum o ústavních změnách, o mezinárodních vztazích (při vstupu do EU a NATO), konzultativní referendum a legislativní referendum. Legislativní referendum potvrzuje nebo ruší zákony přijaté Národním shromážděním, může být svoláno na základě požadavku třetiny poslanců.

⁷⁰ Viz úřední zpráva o výsledcích referenda dostupná na <http://www.dvk.gov.si/RTV2010/RTV2010i/index1.html>.

Rada má 17 členů, kteří mají v co největší míře zastupovat rozmanitost skupin tvořících občanskou společnost a odrážet regionální zastoupení různých částí Slovinska. Podle zákona to mají být:

...lidé, kteří se osvědčili ve veřejném životě při usilování o dodržení zásad demokracie a vlády zákona, o rozvoj občanské společnosti, o naplnění a rozvoje základních lidských práv a svobod, jakož i jiných základních ústavních principů a hodnot, zvláště svobodu projevu, lidé kteří svými znalostmi, postoji, prací a dosaženými výsledky v oblasti ochrany rozvoje národních a etnických společenství, církevních komunit, v ochraně životního prostředí, ochraně spotřebitele, v médiích, žurnalistice, kultuře, vzdělávání nebo jiné oblasti veřejného života mohou přispět k dobrému fungování a dobré pověsti RTV Slovenija.

Členové rady jsou jmenováni a voleni takto:

- prezident republiky jmenuje dva členy, jednoho na základě návrhu nevládních organizací aktivních v oblasti dodržování lidských práv a svobody, a jednoho na základě návrhu registrovaných církevních komunit;
- Národní shromáždění jmenuje pět členů;
- po jednom členu jmenují italská a maďarská samosprávná společenství;
- jeden člen je jmenován Slovinskou akademií věd a umění;
- jeden člen je jmenován Národní kulturní radou;
- jeden člen je jmenován Střediskem pro informační služby, spolupráci a rozvoj nevládních organizací (NGO);
- jeden člen je jmenován Asociací slovinských společností;
- jeden člen je jmenován konferencí rektorů;
- tři členy jmenují zaměstnanci RTV Slovenija v přímé a tajné volbě tak, aby tito zastupovali oblasti informací, umění a technologie.

Pro výběr pěti kandidátů jmenovaných Národním shromážděním platí následující pravidla. Tři měsíce před volbou Národní shromáždění zveřejní výzvu pro nevládní a neziskové organizace, aby navrhly své kandidáty. Musí to být organizace, které existují nejméně dva roky a mohou prokázat aktivity v těchto oblastech: ochrana životního prostředí a udržitelného rozvoje, ochrana a podpora rozvoje národních a etnických komunit, včetně těch, které jsou v sousedních státech, ochrana spotřebitelů, žurnalistika, mediální vědy, sport, vzdělávání, kultura a umění. Z předloženého seznamu kandidátů příslušný pracovní orgán Národního shromáždění vyřadí kandidáty, kteří neodpovídají podmínkám, a vybere pět kandidátů, jejichž seznam předloží Radě Národního shromáždění. Národní shromáždění pak organizuje veřejné slyšení kandidátů a vyžádá si od reprezentativních asociací názor a posudky na vybrané kandidáty. Seznam kandidátů je předložen k hlasování jako celek. Jestliže není schválen většinou všech

poslanců, pracovní orgán dodá nový pozměněný seznam pěti kandidátů a procedura se opakuje. Pokud ani druhá a třetí volba nepřinesou výsledky, opakuje se veřejná výzva.

Správní rada je pětičlenná a sestává se s generálního ředitele a čtyř členů. Generálního ředitele na návrh Dozorčí rady jmenuje Rada, zbylé čtyři členy – své náměstky – navrhuje generální ředitel, schvaluje Rada. Ředitel musí mít nejméně pětiletou praxi v médiích, kultuře, vzdělávání či přidružených oborech. Vyžadují se též kvalifikační předpoklady pro další členy Správní rady – vzdělání, praxe.

Na rozdíl od dosavadní Programové rady v platném zákonu se kompetence nové Rady rozšiřují a přibližují pravomocem Rozhlasových a televizních rad v Německu (schvalování statutu, rozpočtu, rozvojových plánů, vazba na Správní radu apod.) Rada se schází nejméně čtyřikrát do roka a její členové mají nárok na úhradu nezbytných výdajů, přičemž úhrn všech těchto náhrad by neměl za rok převýšit dvouměsíční mzdu generálního ředitele RTV Slovenija.

Dozorčí rada má sedm členů. Národní shromáždění jmenuje tři členy, přičemž jeden člen musí pocházet z návrhu parlamentní komise pro kontrolu veřejných financí, dva členy jmenuje Rada, jeden člen je jmenován vládou a jeden člen je do rady nominován Radou pracovníků RTV Slovenija (*Svet delavcev*).

Dozorčí rada se zabývá především ekonomickým vedením podniku, v této oblasti úzce spolupracuje se Správní radou. Společně připravují dokumenty, které se předkládají Radě ke konečnému schválení. Kromě jiného navrhuje jmenování a odvolání generálního ředitele, tento návrh musí schválit Rada.

Neschválený návrh zákona o RTV Slovenija v řadě aspektů připomíná praxi ve Spolkové republice Německo. Důležitá je především skutečnost, že politická reprezentace nejmenuje většinu členů a členek Rady. Ačkoliv v tomto aspektu nejde Návrh tak daleko, jako zákon, který platil do roku 2005, je zde patrná snaha vyvážit Radu z područí politiků.

5. Využitelnost „německého“ modelu v českém kontextu

Ve světle předchozí analýzy je zřejmé, že aplikace „německého“ modelu v českém kontextu nemůže být přímočarou záležitostí, neboť žádný jednotný model veřejné kontroly nad veřejnoprávními televizními institucemi ve Spolkové republice Německo neexistuje. Složení televizních rad se v různých spolkových zemích liší, stejně jako se liší okruh institucí, které jsou oprávněny jednotlivé radní jmenovat. Přesto se lze inspirovat řadou zásad, jež jsou v německém kontextu uplatňovány. Lze například zvážit přínos jmenování členů a členek televizních rad přímo organizacemi a sdruženími, které představují

významné politické, kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické, národnostní, profesní a „ženské“⁷¹ zájmy.

Za úvahu také stojí německá praxe tří vrcholných orgánů veřejnoprávních televizí. Vedle televizních rad (Rundfunkrat) a generálních ředitelů (Intendant) zde existují i správní rady (Verwaltungsrat), které do jisté míry slouží jako protiváha generálních ředitelů při bezprostředním řízení televizních institucí. Na rozdíl od televizních rad se u členů a členek správních rad předpokládá expertíza (mediální, právní či ekonomická).

Ve většině spolkových zemí je také uplatňován princip čestného členství v televizních radách. Radní sice mají právo na proplácení diet a cestovného, ale nejsou jim obvykle přiznávány žádné další odměny, jako je tomu v případě Rady ČT. Stěžejní je také princip odvolatelnosti pouze na základě v zákoně vyjmenovaných důvodů a individuálně.

Konečně, ve všech spolkových zemích se dbá na vyrovnané zastoupení žen a mužů jak v televizních radách, tak i ve správních radách veřejnoprávních televizí.

5.1. Jmenování členů a členek Rady ČT

Televizní rady jsou ve spolkových zemích konstituovány podle prvního ze dvou modelů zmíněných výše (viz str. 6). Volba členů a členek televizních rad není bezprostředně v rukou politických elit, ale je záležitostí organizací a sdružení, které lze vesměs zařadit mezi aktéry ze sféry občanské společnosti. V některých případech tito aktéři jmenují všechny členy a členky televizní rady, jinde významnou většinu z nich, ale všude je jejich slovo rozhodující.

Zde je však nutné znovu zdůraznit, že přenesení odpovědnosti za jmenování radních na aktéry ze sféry občanské společnosti vychází ze specifické poválečné německé historie. Snaha izolovat rozhlasové a televizní vysílání od politických vlivů se v této době zkombinovala s bohatou tradicí spolkového života v předválečném Německu. Je proto otázkou, zda je takovýto model přenositelný do českého kontextu, navíc za velmi rozdílné historické situace. Je zde například dostatek jasně vyprofilovaných zastřešujících organizací a sdružení, na které by bylo možno delegovat pravomoc jmenovat členy a členky Rady ČT? Jsou takové zastřešující organizace a sdružení dostatečně stabilní v delším časovém horizontu, zvláště v českém kontextu, kde v posledních dvaceti letech prošla občanská společnost poměrně bouřlivým vývojem?

Podíváme-li se na konkrétní zastřešující organizace a sdružení, které by přicházely v úvahu, nejméně problematická se zdá být situace v oblasti církví. Ve spolkových zemích je pravidlem zahrnovat mezi aktéry, které jmenují členy a členky televizních rad, katolickou církev, evangelickou církev a židovskou obec, jež si proces jmenování řeší

⁷¹ Pod tuto kategorii se obvykle řadí nevládní neziskové organizace prosazující rovné příležitosti žen, mužů a dalších skupin lidí vymezených kategorií gender (gayů, leseb, tzv. transgenderů atd.).

v rámci svých struktur. V českém kontextu přichází v úvahu i církve československá husitská. Je však na zvážení, zda dnes církve hrají v českém kontextu stejně významnou roli jako v Německu v poválečném období, kdy byly položeny základy konstituování televizních rad. Alternativou by proto mohlo být pověřit kompetencí jmenovat příslušné radní Ekumenickou radu církví.

Zaměstnavatele a zaměstnance obecně by mohly zastupovat Českomoravská konfederace odborových svazů a Asociace samostatných odborů na jedné straně a Svaz průmyslu a dopravy ČR a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR na straně druhé, neboť hrají stejnou roli v rámci tripartity. Jinou otázkou však jsou profesní svazy v oblasti publicistiky, kultury, umění a vědy, které mají v německých televizních radách své pevné místo. V českém kontextu by přicházely do úvahy Obec spisovatelů, Syndikát novinářů ČR, Odborový svaz hromadných sdělovacích prostředků, Herecká asociace, Český filmový a televizní svaz, Asociace producentů v audiovizí, Asociace hudebních umělců a vědců, Unie výtvarných umělců ČR a Akademie Věd ČR, které by jmenovaly vždy po jednom zástupci, jako je obvyklé ve spolkových zemích. Nominace jednotlivými profesními svazy odpovídá praxi ve spolkových zemích a je proto preferována před delegováním této pravomoci na zastřešující orgán typu Rady uměleckých obcí, neboť je důležité, aby relevantní odborná veřejnost měla v Radě ČT adekvátní zastoupení.

Poměrně neproblematické se zdá být i reprezentování regionálních a místních zájmů Asociací krajů ČR a Svazem měst a obcí ČR. Podobně lze uvažovat o České ženské lobby jako o reprezentantce ženských organizací aktivních v oblasti prosazování rovných příležitostí žen a mužů. V německých televizních radách je otázce rovných příležitostí žen a mužů věnována zvýšená pozornost (viz níže) a ženské organizace jsou vždy zastoupeny. Česká ženská lobby, která je dcerou Evropské ženské lobby, sdružuje 20 nejvýznamnějších českých ženských organizací.

Další zájmové skupiny, jejichž reprezentanti nechybí v německých televizních radách, jsou zdravotně postižení spoluobčané a (nej)mladší generace. Zde se v českém kontextu nabízí Národní rada zdravotně postižených ČR, která sdružuje 112 organizací, a Česká rada dětí a mládeže se 102 organizacemi.

Situace však začíná být nepřehlednější v oblasti sportu. Na jedné straně je zde Český svaz tělesné výchovy (ČSTV), ale uvažovat lze i o Českém olympijském výboru, o České obci sokolské či o Sdružení sportovních svazů ČR. V konečném účtování by volba zřejmě padla na ČSTV, neboť zastupuje zdaleka nejvíce jednotlivých členů i sportovních svazů, ale ostatní zmíněné organizace by měly legitimní důvod se proti takové volbě ohradit. Pokud by se mělo podobným kontroverzím předejít, musel by být specifikován mechanismus společného jmenování příslušného člena či členky Rady ČT nebo lze uvažovat o rotování této pravomoci mezi několika organizacemi a sdruženími.

Podobně problematické je reprezentování zájmů organizací aktivních v oblasti ekologie. Na jedné straně totiž stojí Český svaz ochránců přírody, který sdružuje zdaleka nejvíce členů a členek a má rozvětvenou síť základních organizací. Na druhé je zde Zelený kruh, který aspiruje na to být „neformální oborovou platformou pro nevládní neziskové organizace pracující v oblasti ochrany životního prostředí“⁷² a zastřešuje proto různé typy ekologických organizací. Rozhodnutí, která ze dvou organizací by měla jmenovat člena či členku Rady ČT je tedy netriviální, ale Zelený kruh se jeví jako lepší varianta. Alternativou by opět byl mechanismus společného jmenování radní/ho či rotování pravomoci.

Dvě reprezentace má i vysokoškolská akademická obec, kterou podle stávajícího zákona⁷³ zastupují Rada vysokých škol a Česká konference rektorů. Ani zde by nebylo rozhodování snadné, neboť větší reprezentativnost Rady vysokých škol do značné míry vyvažuje autorita, které požívá Česká konference rektorů. Vzhledem k tomu, že Rada vysokých škol zahrnuje i studující, lze doporučit aby radní/ho jmenovala ona, ale v úvahu přichází také společné jmenování či rotování pravomoci.

V českém kontextu jistě nelze opomenout ani hlas romské komunity, ale v této oblasti neexistuje žádná zastřešující organizace, kterou by bylo možno pověřit jmenováním příslušné/ho radní/ho. Nutno podotknout, že je problematické v této souvislosti uvažovat o Radě vlády pro záležitosti romské menšiny. Za prvé by musela být zúžena pouze na radní z neziskového sektoru, protože v Radě zasedají i zástupci státu, kteří pochopitelně nemají žádný mandát k reprezentování romské komunity. Co je však podstatnější, Rada je jmenována a její složení tak závisí na rozhodnutí předsedy vlády. Nelze ji proto považovat za reprezentativní. Přesto se Rada v současnosti zdá být jediným orgánem, který může, jakkoliv problematicky, zastupovat zájmy romské komunity.

Pokud by byla uspokojivě vyřešena otázka reprezentace jednotlivých, výše zmíněných zájmových skupin, lze uvažovat o dvou variantách konstituování Rady ČT po vzoru modelů uplatňovaných v rámci Spolkové republiky Německo. V rámci první varianty (č. 1) by byla pravomoc jmenovat radní zcela přenesena na instituce, organizace a sdružení reprezentující zájmové skupiny. Příkladem by mohl být model Rady ZDF. V tomto případě by však měly být mezi zájmové skupiny zahrnuty i politické strany. V případě Rady ZDF je pro ně například vyhrazeno 12 mandátů, které jsou rozdělovány podle jejich poměrného zastoupení ve spolkovém sněmu. V jednotlivých spolkových zemích se však používají i jiné systémy rozdělování mandátů, jako například Hondtova metoda či metoda Sainte-Laguë/Schepers.

⁷² Viz <http://www.zelenykruh.cz/cz/oborova-platforma/>.

⁷³ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Druhá varianta (č. 2) by kombinovala jmenování určitého počtu radních Poslaneckou sněmovnou se jmenováním většiny radních organizacemi a sdruženími reprezentujícími zájmové skupiny bez zahrnutí politických stran. Takový model je uplatňován například v Bavorsku či Severním Porýní-Vestfálsku. V těchto spolkových zemích zemské sněmy jmenují zhruba čtvrtinu radních.

Jak je tedy zřejmé, obě varianty aplikace německých modelů by vyžadovaly výrazné navýšení celkového počtu radních, protože by mělo být zahrnuto široké spektrum existujících zájmových skupin. Německé příklady v tomto punktu hovoří jasně. Televizní rady ve zhruba dvanáctimiliónovém Bavorsku a osmnáctimiliónovém Severním Porýní-Vestfálsku mají například 47 radních, Rada ZDF jich má dokonce 77. Z předcházející diskuse vyplynulo, že by radních zastupujících zájmové skupiny vyjma politických stran mělo být minimálně 26. K nim je třeba v obou variantách připočítat radní reprezentující politické zájmy. Zde se jeví jako vhodné, respektovat pravidlo uplatňované v některých spolkových zemích, tedy že tito radní tvoří čtvrtinu rady, tj. 9 mandátů, které získávají politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně. Při aplikaci varianty č. 1 by tyto radní jmenovala předsednictva stran. V rámci varianty č. 2 by byli voleni Poslaneckou sněmovnou, jako je tomu dnes. Celkový počet radních by se zvýšil ze současných 15 na 35.

Varianta č. 1

Zájmová skupina	Počet radních
Katolická církev	1
Evangelická církev	1
Židovská obec	1
Církev československá husitská	1
Českomoravská konfederace odborových svazů	1
Asociace samostatných odborů	1
Svaz průmyslu a dopravy ČR	1
Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR	1
Obec spisovatelů	1
Syndikát novinářů ČR	1
Odborový svaz hromadných sdělovacích prostředků	1
Herecká asociace	1
Český filmový a televizní svaz	1
Asociace producentů v audiovizí	1
Asociace hudebních umělců a vědců	1
Unie výtvarných umělců ČR	1
Akademie Věd ČR	1
Asociace krajů ČR	1
Svaz měst a obcí ČR	1
Česká ženská lobby	1
Národní rada zdravotně postižených ČR	1
Česká rada dětí a mládeže	1
Český svaz tělesné výchovy	1
Zelený kruh	1
Rada vysokých škol	1
Rada vlády pro záležitosti romské menšiny	1
Politické strany (rozděleno podle poměrného zastoupení v PS)	9
Celkem	35

Varianta č. 2

Zájmová skupina	Počet radních
Katolická církev	1
Evangelická církev	1
Židovská obec	1
Církev československá husitská	1
Českomoravská konfederace odborových svazů	1
Asociace samostatných odborů	1
Svaz průmyslu a dopravy ČR	1
Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR	1
Obec spisovatelů	1
Syndikát novinářů ČR	1
Odborový svaz hromadných sdělovacích prostředků	1
Herecká asociace	1
Český filmový a televizní svaz	1
Asociace producentů v audiovizí	1
Asociace hudebních umělců a vědců	1
Unie výtvarných umělců ČR	1
Akademie Věd ČR	1
Asociace krajů ČR	1
Svaz měst a obcí ČR	1
Česká ženská lobby	1
Národní rada zdravotně postižených ČR	1
Česká rada dětí a mládeže	1
Český svaz tělesné výchovy	1
Zelený kruh	1
Rada vysokých škol	1
Rada vlády pro záležitosti romské menšiny	1
Politické strany (volí PS)	9
Celkem	35

Jak již však bylo řečeno, zajištění reprezentace různých zájmových skupin však není v žádném případě triviální a otázkou zůstává i dlouhodobější legitimita organizací a sdružení, které by je měly zastupovat. Pečlivě by proto být zvážen samotný záměr přenášet německé modely, které vznikaly ve velmi specifickém historickém okamžiku, do českého kontextu. V každém případě by z dalších úvah neměla být vyloučena ani varianta modifikace stávajícího modelu jmenování radních volenými zastupitelskými orgány, které reprezentují zájmy různých společenských skupin z definice. Ostatně, tato varianta má v českém kontextu již dvacetiletou tradici. Vzhledem k ambivalentním zkušenostem se jmenováním radních pouze dolní komorou Parlamentu by však bylo vhodné vyvážit její vliv zapojením horní komory a prezidenta. Jako nejvhodnější modifikaci stávajícího způsobu konstituování Rady ČT lze proto doporučit již zmíněnou trojnožku, kdy by Poslanecká sněmovna volila jednu třetinu radních, Senát druhou třetinu a prezident třetí třetinu. Jinými slovy, do hry by měl být vrácen návrh vlády z roku 2003 v modifikaci, kterou následně prosazoval Senát. V případě využití této varianty (č. 3), by mohl počet členů Rady ČT zůstat stejný, tj. 15.

Varianta č. 3

Ústavní orgán	Počet radních
Poslanecká sněmovna	5
Senát	5
Prezident	5
Celkem	15

5.2. Modifikace systému řízení ČT

Otázku konstituování Rady ČT podle německého vzoru nelze oddělit od úvah o modifikaci systému řízení ČT, neboť, jak bylo diskutováno výše, ve spolkových zemích hrají televizní rady poněkud jinou roli než v České republice. Důsledně je zde využíván princip tří vrcholných orgánů veřejnoprávních televizí: televizní rada, generální ředitel a správní rada.

Jak je patrné z předchozí diskuse, televizní rady jsou ve spolkových zemích poměrně početné orgány, jejichž pravomoci jsou především v oblasti dozoru nad televizním vysíláním, přičemž mají vliv jen na některé zásadní záležitosti. Mimo jiné volí a odvolávají ředitele a většinu členů a členek správních rad, schvalují konečné rozpočty a výroční zprávy, schvalují statuty apod. Důležitá je kompetence v oblasti programové tvorby, pro kterou zpravidla schvalují směrnice.

Rady se obvykle schází jen čtyřikrát až šestkrát do roka a pro řešení dílčích problematiky si ustavují výbory⁷⁴. Jak bylo zmíněno výše, zákony v některých spolkových zemích přímo ukládají, aby byl ustanoven programový výbor, který bude připravovat podklady pro Radu, včetně případných podnětů pro hodnocení, které bude předáno generálnímu řediteli.

Správní rady jsou obvykle tvořeny 6 až 9 členy, z nichž většinu volí televizní rady. V některých spolkových zemích jsou však členy i představitelé vlády a soudní moci (např. Bavorsko: předseda zemského sněmu a prezident Správního soudního dvora), v jiných mají ve správní radě zastoupení i zaměstnanci (např. Severní Porýní-Vestfálsko, Berlín/Braniborsko). Podstatné však je, že většina členů a členek správních rad jsou odborníci s praxí v oblasti ekonomiky, práva či médií. Ti dohlíží na řízení televizních institucí a mají například pravomoci schvalovat zaměstnanecké smlouvy náměstků, smlouvy o tarifech, změny organizačního uspořádání, úvěry, mimořádné výdaje apod. Frekvence jejich zasedání je proto logicky vyšší než v případě televizních rad.

Generální ředitelé (intendanti) plní stejnou funkci jako v českém systému, čili odpovídají za programové a hospodářské řízení organizace. Nicméně ve správních radách mají partnery, kteří je na jedné straně kontrolují, ale na druhé straně jim mohou dodávat odbornou záštitu v případě pochybností o výkonu jejich funkce.

⁷⁴ Rozhlasová a televizní rada v Severním Porýní-Vestfálsku má například programový výbor a rozpočtový a finanční výbor.

Aplikace tohoto principu v českém kontextu by vyřešila některé z problémů a otázek, které dnes provází činnost Rady ČT. Ta totiž dnes nejen dohlíží na televizní vysílání, ale občas má také ambici zasahovat do řízení ČT, což není příliš systémové a je to důvodem kritiky ze strany odborné veřejnosti. Dozorčí komise jako poradní orgán Rady ČT tuto nesystémovost neřeší, protože nemá odpovídající kompetence.

Zde je třeba zdůraznit, že přestože návrh na modifikaci systému řízení vychází z diskuse o konstituování televizních rad ve Spolkové republice Německo, neměl by být nezbytně s touto problematikou spojován. Změna struktury vrcholných orgánů ČT je žádoucí, ať už bude rozhodnutí ohledně konstituování Rady ČT jakékoliv.

Konkrétně se tedy navrhuje, aby byla mezi základní orgány ČT zařazena i Správní rada ČT, přičemž Rada ČT měla následující kompetence:

- jmenovat a odvolávat generálního ředitele v součinnosti se Správní radou ČT rozhodnutí o odvolání generálního ředitele;
- schvalovat návrhy generálního ředitele na jmenování a odvolání ředitelů televizních studií;
- schvalovat návrhy generálního ředitele na obsazení funkcí jeho náměstků pro program, techniku, obchod a provoz, včetně ředitele zpravodajství;
- jmenovat a odvolávat členy Správní rady ČT dle zákona;
- schvalovat rozpočet České televize, přehled pohledávek a závazků a účetní závěrku České televize podle zvláštního právního předpisu 4), ověřenou auditorem podle zvláštního právního předpisu 5);
- schvalovat na návrh generálního ředitele Statut České televize;
- předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex České televize, který stanoví zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání;
- schvalovat návrhy generálního ředitele na zřízení nebo zrušení televizních studií;
- rozhodovat o stížnostech týkajících se generálního ředitele;
- dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu České televize a za tím účelem vydávat stanoviska a doporučení týkající se programové nabídky;
- schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje;
- pro plnění svých úkolů zřizovat výbory z interních i externích pracovníků rady. Za tímto účelem zřídit komisi, která pod vedením člena Rady ČT bude společně s nezávislými odborníky projednávat podněty a stížnosti diváků na práci ČT;
- řídit se ve svém jednání Statutem Rady ČT, který zpracuje ve spolupráci se Správní radou ČT;
- předkládat parlamentu Výroční zprávu o své činnosti.

Nově zřízená Správní rada ČT by převzala některé ze současných kompetencí Rady ČT a byla by pověřena:

- ve spolupráci s Radou ČT navrhopvat přijetí a odvolání generálního ředitele;
- uzavírat pracovní smlouvu s generálním ředitelem;
- schvalovat návrhy generálního ředitele na obsazení funkcí vrcholového managementu včetně jejich pracovních smluv (výčet – viz Rada ČT);
- podílet se na sestavení rozpočtu ČT, roční uzávěrky a se svým stanoviskem je předávat ke schválení Radě ČT;
- schvalovat organizační změny navržené generálním ředitelem, včetně zřizování nových studií, útvarů a služeb, své stanovisko sdělovat Radě ČT;
- schvalovat nákup, prodej a pronájem nemovitostí ČT;
- schvalovat právní závazky ČT ve vztahu k jiným obchodním společnostem, jež přesahují hodnotu 1 milion Kč;
- schvalovat auditora hospodaření ČT;
- vyjadřovat se k dlouhodobým plánům technického a programového rozvoje;
- pro plnění svých úkolů využívat služeb expertů a odborníků;
- v právních sporech s generálním ředitelem zastupovat Českou televizi.

Správní rada ČT by mohla mít 7 členů, přičemž 5 by jmenovala Rada ČT a dva by zastupovali zaměstnance ČT. Zároveň se jeví jako vhodné, zachovat požadavek odborných předpokladů pro výkon funkce člena či členky Správní rady ČT, jako je tomu dnes v případě Dozorčí komise. Po vzoru německé legislativy by Správní radě ČT mělo být explicitně zapovězeno zabývat se programovými otázkami, tj. obsahem vysílaných programů. Podobně by měla být Radě ČT zapovězena předběžná kontrola obsahu vysílaných programů.

Ustavení Správní rady ČT bude samozřejmě vyžadovat i úpravu vztahů mezi generálním ředitelem a tímto správním orgánem, která však vyplývá z logiky věci a není nutné ji detailně vymezovat.

5.3. Povaha funkce radní/ho

Německé televizní rady by mohly být inspirací, i pokud jde o povahu funkce radní/ho. Ve spolkových zemích je koncipována jako funkce čestná, bez nároku na odměnu. Uznán je pouze nárok na náhradu nutných výdajů (diety, cestovné, nocležné). Motivací pro výkon funkce radní/ho by měla být teoreticky pouze společenská prestiž, kterou tato pozice přináší.

Toto opatření výrazně snižuje riziko, že se členství v televizní radě stane trafikou, na což je dnes nezdárka poukazováno v souvislosti s Radou ČT⁷⁵. Jinými slovy, pokud by byl převzat tento princip, předešlo by se otázkám po motivacích budoucích radních a snížila by se pravděpodobnost, že se s členstvím v Radě ČT bude politicky obchodovat. Zároveň by se zvýšila pravděpodobnost, že radní budou skutečně nestrannými zástupci veřejnosti. Proto lze toto opatření doporučit ke zvážení a případné implementaci.

5.4. Odvolatelnost radních

Základním principem výkonu funkce člena televizní či správní rady je ve Spolkové republice Německo je jeho neodvolatelnost z jiných důvodů, než uvádí zákon. Odvolání mohou být pouze, pokud se dostanou do konfliktu zájmů (neslučitelnost funkce s jinými obchodními či politickými aktivitami) nebo pokud nejsou schopni vykonávat veřejnou funkci (trestní stíhání, nemoc). I když některé zákony (BR, RB, MDR, WDR) přiznávají vyjmenovaným organizacím odvolat z televizní rady svého člena či členku, kterého sem nominovaly, lze tak činit pouze jednotlivě, což může jen těžko ovlivnit rozhodování a pluralitu názorů celého grémia. Toto je nejdůležitější záruka nezávislosti konání a rozhodování členů a členek televizních rad.

Členové a členky Rady ČT bohužel takto nezávislí nejsou, neboť mohou být odvoláni jednotlivě podle § 6 odst. 2) písmeno b: „*narušil-li závažným způsobem důstojnost funkce člena Rady nebo dopustil-li se takového jednání, které zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce člena Rady,*“ a kolektivně podle § 6 odst. 3): „*neplní-li Rada opakovaně své povinnosti stanovené tímto zákonem, nebo pokud Poslanecká sněmovna dvakrát po sobě neschválí Výroční zprávu o činnosti České televize nebo Výroční zprávu o hospodaření České televize.*“ Jinými slovy, výkon jejich funkce závisí na tom, jak Poslanecká sněmovna hodnotí práci jednotlivých radních a Rady ČT jako celku. Je zřejmé, že ve spolkových zemích požívají radní mnohem vyšší míry nezávislosti, a potažmo důvěry, než v České republice.

Má-li být pro nás Německo skutečně inspirací, je nutné zvážit vypuštění příslušných ustanovení ze zákona a emancipaci radních od přímé kontroly politickou mocí. V každém případě by bylo na místě vypustit ustanovení o kolektivním odvolání Rady ČT, které bylo v minulosti opakovaně využito, když to bylo pro politické elity výhodné. Je třeba zdůraznit, že každý takový akt má potenciálně disciplinační účinek na budoucí radní.

⁷⁵ Šmíd, M. (2007, 7. srpen). Slepí a slon z blízka. *Literární noviny*; Inventura demokracie 2009. Čtyři legislativní absurdity: mediální rady. Dostupné z: <<http://stara.inventurademokracie.cz/darek-ke-dvacetinam/medialni-rady/index.html>>

5.5. Zastoupení žen a mužů

V souladu se svou oficiální politikou i mezinárodními závazky dbají Spolková republika Německo i jednotlivé spolkové země na prosazování principu rovného zastoupení žen a mužů ve všech relevantních orgánech, státních, regionálních i veřejných. To se týká i televizních rad, kdy je zpravidla v příslušném zákoně explicitně specifikováno, že zastoupení žen a mužů má být vyvážené, což se obvykle chápe tak, že by obě skupiny měly být zastoupeny alespoň ze 40 %.

K principu rovných příležitostí žen a mužů se hlásí i česká vláda ve svých Prioritách a postupech vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže⁷⁶. Zároveň je tímto principem vázána i jako členská země Evropské unie, pro kterou je rovnost mužů a žen základní stavební kámen demokratické společnosti⁷⁷. Proto by bylo na místě uplatnit podobné pravidlo i v případě Rady ČT, a případně Správní rady ČT. Stejně jako v německých zákonech, by i v zákoně o České televizi mělo být explicitně vymezeno, že zastoupení žen, ani mužů nesmí být nižší než 40 %.

Závěr

Po listopadu 1989 navázala Česká republika v oblasti televizního vysílání na tradici demokratické Evropy a přetransformovala původně státní Československou televizi podle veřejnoprávního modelu. Stejně jako v ostatních členských zemích Evropské unie hraje dnes Česká televize nezastupitelnou roli v českém duálním televizním systému a nabízí alternativu vysílání založenému na výlučně komerční bázi. Nicméně postupem času se ukazuje, že původní nastavení veřejné kontroly nad veřejnoprávním vysíláním není tak úplně funkční, v některých aspektech se liší od zvyklostí v ostatních evropských zemích a je předmětem opakovaných kritik ze strany odborné i laické veřejnosti.

Tato studie proto nabízí srovnání se situací ve Spolkové republice Německo, která může sloužit jako inspirace, pokud jde o možné úpravy konstituování Rady ČT, ale i změny struktury vrcholných orgánů ČT či implementaci některých demokratických principů, které jsou ve spolkových zemích respektovány (nezávislost radních, rovnost žen a mužů). Věříme, že jejich zohlednění při koncipování příslušných pasáží novely zákona o České televizi přispěje ke zkvalitnění veřejné kontroly nad Českou televizí, vlajkovou lodí televizního vysílání v České republice.

⁷⁶ Viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/souhrnne-zpravy-o-plneni-priorit-a-postupu-vlady-pri-prosazovani-rovnych-prilezitosti-zen-a-muzu-1998---2008-39251/>.

⁷⁷ Viz <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:CS:PDF>.

Literatura, prameny

Bausch, H. (2005). *Rundfunkpolitik nach 1945*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.

Bourdieu, P. (1991). *Language & Symbolic Power*. Cambridge: Harvard University Press. Str. 180-188.

Doporučení Parlamentního shromáždění č. 1147/1991 o zodpovědnosti parlamentů při demokratickém reformování vysílání.

Doporučení Rady Evropy č. R(96)10, výboru ministrů členským zemím o garantování nezávislosti veřejnoprávního vysílání.

Doporučení Rady Evropy č. (2000)23, výboru ministrů členským zemím o nezávislosti a funkcích regulačních orgánů ve vysílacím sektoru.

Doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 1641(2004), Veřejnoprávní vysílání.

Doporučení CM/Rec(2007)3 Výboru ministrů členským státům o úloze médií veřejné služby v informační společnosti.

FITES kvůli údajně nedostatečné kontrole ČT žádá změnu zákona (2010, 18. listopadu). ČTK.

Gesetz über den Hessischen Rundfunk vom 2. Oktober 1948 (zuletzt geändert durch Gesetz vom 24. Juni 2010). Dostupné z: <<http://www.hr-online.de/website/derhr/home/index.jsp?rubrik=2558>>

Gesetz über den Westdeutschen Rundfunk Köln (wdr-Gesetz) vom 23. März 1985 in der Fassung vom 30. 11. 2004. Dostupné z: <http://www.wdr.de/unternehmen/senderprofil/pdf/rechtsgrundlagen/WDR_2005-01_Gesetz.pdf>

Gesetz über die Errichtung und die Aufgaben einer Anstalt des öffentlichen Rechts "Der Bayerische Rundfunk" Dostupné z: <<http://www.br-online.de/content/cms/Universalseite/2008/03/06/cumulus/BR-online-Publikation-ab-10-2010--113090-20110311155844.pdf>>

Gesetz zum Staatsvertrag über den Mitteldeutschen Rundfunk (MDR) Vom 25. Juni 1991. Dostupné z: <http://st.juris.de/st/MDRVtrG_ST_rahmen.htm>

Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland. Dostupné z: <<http://www.bundestag.de/dokumente/rechtsgrundlagen/grundgesetz/index.html>>

Inventura demokracie 2009. Čtyři legislativní absurdity: mediální rady. Dostupné z: <<http://stara.inventurademokracie.cz/darek-ke-dvacetinam/medialni-rady/index.html>>

Kohout, P. (2011, 19. března). Rada vládnoucí televizi. Orgán, který je jen k xakru. MF Dnes, A 10.

McChesney, R. W. (2003). Public Broadcasting: Past, Present and Future. In McCauley, M. E., Peterson, E. E., Artz, B. L., Halleck, D. Public Broadcasting and the Public Interest (str. 10-24). New York: M.E. Sharpe.

Mendel, T. (2005). A Model Public Service Broadcasting Law. London: Article 19. Dostupné z: <<http://www.article19.org/pdfs/standards/modelpsblaw.pdf>>

Návrh Stálé komise Senátu pro sdělovací prostředky senátního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Senát 2006-2008.

NDR-Staatsvertrag vom 17./18. Dezember 1991, zuletzt geändert mit dem Staatsvertrag zur Änderung des Staatsvertrages über den Norddeutschen Rundfunk (NDR) vom 1./2. Mai 2005. Dostupné z:

<<http://www.ndr.de/unternehmen/organisation/staatsvertrag100.pdf>>

Nissen, Ch. S. (2003). *Making a Difference: Public Service Broadcasting in the European Media Landscape*. Eastleigh: John Libbey Publishing.

Pavlik, P., a Shields, P. (1999). Towards an understanding of television broadcast restructuring in the Czech Republic. *European Journal of Communication*, Vol. 14(4): 487-524.

Pražská rezoluce, The Future of Public Service Broadcasting, 4. Evropská ministerská konference konaná ve dnech 7.-8. prosince 1994 v Praze, str. 8. Dostupné z: <http://www.ebu.ch/CMSimages/en/leg_ref_coe_mcm_resolution_psb_07_081294_tcm6-4274.pdf>

Radio Bremen-Gesetz (RBG) vom 23. März 2010 (Brem. GBl. 2010, S. 273). Dostupné z: <<http://www.radiobremen.de/unternehmen/organisation/gesetz100.pdf> >

Rezoluce Evropského parlamentu *Veřejnoprávní vysílání v digitální éře: budoucnost duálního systému* přijatá 25. Listopadu 2010 (2010/2028(INI)).

Rumhorst, W. (2007). *Public service broadcasting: model law*. Ženeva: European Broadcasting Union. Str. 9. Dostupné z: <<http://www.ebu.ch/en/legal/other/index.php>>

Rundfunkentscheidung BVerfGE 12, 205 - Deutschland-Fernsehen-GmbH (1961). Dostupné z: <<http://www.servat.unibe.ch/dfr/bv012205.html>>

Saarländisches Mediengesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 27. Februar 2002 (Amtsbl. 2002 S. 498 ff., S.754) zuletzt geändert durch Gesetz Nr. 1701 vom 10. Februar 2010 (Amtsbl. I. 2010 S. 10). Dostupné z: <http://www.lmsaar.de/die-lms/rechtsgrundlagen/I_2_SMG.pdf>

Satzung der gemeinnützigen Anstalt des öffentlichen Rechts „ZWEITES DEUTSCHES FERNSEHEN“ vom 02. April 1962 in der Fassung des Änderungsbeschlusses des Fernsehrates vom 20. Mai 2005. Dostupné z: <http://www.unternehmen.zdf.de/uploads/media/5.1.1.4.1_u_Satzung_des_ZDF.pdf>

Satzung des Hessischen Rundfunks vom 2. Juli 1949 in der Fassung vom 27. Juni 2005. Dostupné z: <http://www.hr-online.de/website/derhr/home/download.jsp?key=standard_document_33664284&row=0&rubrik=33266 MDR>

Satzung des Mitteldeutschen Rundfunks vom 27.04.1992 in der Fassung vom 06.12.2004. Dostupné z: <<http://www.mdr.de/DL/114538.pdf>>

Satzung des Norddeutschen Rundfunks. Dostupné z: <<http://www.recht-niedersachsen.de/206/58300,002.htm> >

Satzung des Rundfunk Berlin-Brandenburg vom 30. Juni 2003. Dostupné z: <http://www.bravors.brandenburg.de/media_fast/15/Amtsblatt%2034_03.pdf>

Satzung des SWR (SWR-Satzung) vom 20. April 1998. Dostupné z: <<http://www.swr.de/unternehmen/auftrag/-/id=2138828/property=download/nid=3536/1r6db7q/index.pdf> >

Satzung des Westdeutschen Rundfunks Köln vom 17. Dezember 1985 in der Fassung der 3. Änderung vom 21.5.2007. Dostupné z: <http://www.wdr.de/unternehmen/senderprofil/pdf/rechtsgrundlagen/WDR_2007-08_Satzung.pdf>

Satzung von Radio Bremen. Dostupné z: <<http://www.radiobremen.de/unternehmen/organisation/satzung100.pdf>>

Senátní tisk 451/1, Senát 2002-2006.

Skandální, šokující, neseřízní, kritizují české osobnosti Radu ČT. (2009, 8. července). *IHNED*. Dostupné z: <<http://domaci.ihned.cz/c1-37724840-skandalni-sokujici-neseriozni-kritizuji-ceske-osobnosti-radu-ct>>

Sněmovní tisk 420, ČNR 1990-1992.

Sněmovní tisk 434, ČNR 1990-1992.

Sněmovní tisk 813, PS 1998-2002.

Sněmovní tisk 275/0, PS 2002-2006.

Sněmovní tisk 275/5, PS 2002-2006.

Sněmovní tisk 871, PS 2006-2010.

Staatsvertrag über den Südwestrundfunk. Dostupné z: <<http://www.swr.de/unternehmen/auftrag/-/id=2492446/property=download/nid=3536/1ud5cuk/index.pdf>>

Staatsvertrag über die Errichtung einer gemeinsamen Rundfunkanstalt der Länder Berlin und Brandenburg. Dostupné z: <http://www.rbb-online.de/unternehmen/organisation/grundlagen/rbb_staatsvertrag.file.pdf>

Stenoprotokol 24. schůze ČNR, 1990-1992.

Stenoprotokol 22. schůze PS, 1998-2002.

Stenoprotokol 16. schůze PS, 2002-2006.

Šmíd, M. (2004). *Veřejnoprávní a soukromé televize v některých evropských zemích*. Studie zpracovaná pro Parlament České republiky, Parlamentní institut.

Šmíd, M. (2007, 7. srpen). Slepí a slon z blízka. *Literární noviny*.

Television across Europe: regulation, policy and independence (2005). Vol. 2. Budapest/New York: Open Society Institute.

Volker, T. (2007). *On the Major Players in German Public Broadcasting*. Goethe Institut. Dostupné z: <<http://www.goethe.de/wis/med/dos/jou/pfr/en2304627.htm>>

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších zákonů.

ZDF-Staatsvertrag vom 31. August 1991, in der Fassung des Zwölften Staatsvertrages zur Änderung rundfunkrechtlicher Staatsverträge (Zwölfter Rundfunkänderungsstaatsvertrag) in Kraft seit 1. Juni 2009. Dostupné z: <http://www.unternehmen.zdf.de/uploads/media/zdf-staatsvertrag_neu.pdf>

Příloha 1 - Složení grémíí veřejnoprávních vysílatelů v SRN: příklady

BAVORSKO - Der Bayerische Rundfunk (BR)

Bavorská **Rundfunkrat** (rozhlasová a televizní rada) má 47 členů, s funkčním obdobím pěti let. Dle článku 6 zákona Rundfunkrat tvoří:

1. dvanáct zástupců zemského sněmu, které sněm určuje podle poměru sil stran v něm zastoupených, a ostatních organizovaných skupin voličů podle metody Sainte-Laguë/Schepers; každá ze stran ostatních organizovaných skupin voličů dává k dispozici nejméně jednoho zástupce;
2. jeden zástupce zemské vlády;
3. po jednom zástupci katolické a evangelické církve a izraelitských kulturních obcí;
4. po jednom zástupci odborů, Bavorského zemědělského svazu, Průmyslové a obchodní komory a Řemeslnické komory;
5. po jednom zástupci Bavorského sněmu měst, Bavorského sněmu okresů a Bavorského sněmu obcí;
6. jeden zástupce Svazu vyhnanců, zemský svaz Bavorsko;
7. pět žen, z nich jmenují po jedné zástupkyni: odbory, Zemědělský svaz, katolické a evangelické ženské organizace a Bavorský zemský sportovní svaz;
8. jeden zástupce Bavorského Kruhu mládeže;
9. jeden zástupce Bavorského zemského sportovního svazu;
10. po jednom zástupci organizace spisovatelů, hudebních skladatelů a hudebníků,
11. jeden zástupce ředitelství Bavorského státního divadla a jeden zástupce vedení Bavorských činoherních divadel;
12. po jednom zástupci Bavorského svazu žurnalistů a Bavorského svazu vydavatelů novin,
13. jeden zástupce bavorských vysokých škol,
14. po jednom zástupci učitelských svazů, rodičovských sdružení a organizací pro vzdělávání dospělých,
15. jeden zástupce Bavorského sněmu domoviny,
16. jeden zástupce Svazů pro rodinu,
17. jeden zástupce Sdružení bavorského průmyslu,
18. jeden zástupce Svazu ochrany přírody v Bavorsku,
19. jeden zástupce Svazu svobodných povolání.

Vysílající organizace mají dbát na rovnoměrné zastoupení žen a mužů.

Členové Rundfunkrat pracují ve čtyřech výborech:

- výbor pro základní otázky a provoz,
- rozhlasový výbor,
- televizní výbor,
- výbor pro hospodářství a finance.

Rundfunkrat volí intendanta a schvaluje mu náměstky, programového ředitele, správního ředitele, technického ředitele, vedoucího právního oddělení a šéfy pěti hlavních oddělení.

Schází se nejméně jednou za čtvrt roku, nebo na žádost třetiny členů. Zasedání jsou veřejná, veřejnost může vyloučena, zvláště při projednávání personálních otázek. Pokud to třetina členů vyžaduje, musí se dostavit na jednání intendant.

Členství je čestné, existuje jen nárok na náhradu výdajů.

Verwaltungsrat (správní rada) má šest členů a tvoří ji

- předseda zemského sněmu,
- prezident Správního soudního dvora,
- čtyři členové zvolení Rundfunkrat, kteří nesmějí být členové vlády ani poslanci.

Předsedou Verwaltungsrat je předseda bavorského zemského sněmu, místopředseda je volen ze čtyř „nevládních„ členů.

Verwaltungsrat se schází nejméně jednou za měsíc, usnášeníschopná je při čtyřech členech, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.

Funkce je neplacená, hradí se pouze náhrady výdajů spojených s funkcí.

Intendant se volí na funkční období pěti let, k jeho odvolání je třeba dvoutřetinové většiny Rundfunkrat. Proti odvolání se intendant může odvolat k rozhodčímu soudu pěti soudů ustavený předsedou Vrchního soudu Mnichov.

SEVERNÍ PORÝNÍ-VESTFÁLSKO – Westdeutscher Rundfunk (WDR)

Rundfunkrat WDR má podle zákona celkem 44 členů, jsou voleni na období 6 let. Vysílající organizace mohou délku mandátu pro svého člena zkrátit, zároveň mají právo jmenovat náhradníka, který ho v době nepřítomnosti může na zasedáních zastoupit. Složení Rundfunkrat:

Až 13 členů je voleno zemským sněmem v poměru zastoupení jednotlivých stran, vypočteno Hondtovou metodou, nejméně 40 % musí tvořit ženy. Při rovnosti poměrů u jmenování posledního člena rozhoduje předseda zemského sněmu. Každá frakce musí mít zastoupení. Až devět z těchto třinácti členů mohou být poslanci evropského, spolkového nebo zemského parlamentu.

21 dalších členů je jmenovaných společenskými skupinami a institucemi, z nichž opět 40 % musí tvořit ženy. Pokud to není možné, musí být dodáno písemné zdůvodnění. Každá ze společenských skupin či institucí dodává po jednom zástupci:

1. evangelickou církví Severního Porýní-Vestfálska;
2. katolickou církví;
3. zemskými svazy židovských kulturních svazů Severního Porýní-Vestfálska a společenstvím synagog v Kolíně n.Rýnem;
4. Německým svazem odborů, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska;
5. Německý svazem úředníků, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;
6. Zemským sdružením zaměstnavatelských svazů Severního Porýní-Vestfálska;
7. Sněmem řemeslníků Severního Porýní-Vestfálska;
8. Vestfálsko-Lippeským zemědělským svazem a Rýnským zemědělským svazem;
9. Sněmem měst Severního Porýní-Vestfálska, Svazem měst a obcí Severního Porýní-Vestfálska a Sněmem zemských okresů Severního Porýní-Vestfálska;
10. pracovním společenstvím vrcholných svazů sociální péče Severního Porýní-Vestfálska;

11. zemským pracovním společenstvím Svazů pro rodinu a Rady žen Severního Porýní-Vestfálska;
12. zemským Sportovním svazem Severního Porýní-Vestfálska;
13. centrálou ochrany spotřebitelů Severního Porýní-Vestfálska;
14. spolky uznanými podle § 12 porýnsko-vestfálského zákona o ochraně přírody;
15. zemským Kruhem mládeže Severního Porýní-Vestfálska;
16. Lippeským svazem domoviny, Rýnským svazem památkové péče a ochrany přírody, a vestfálským Svazem domoviny;
17. Sociálním svazem Německa, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska, a Sociálním svazem VdK (sociálně a tělesně postižení, penzisté) zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;
18. Sdružením průmyslových a obchodních komor v Severním Porýní-Vestfálsku;
19. Spolkovým svazem informačního průmyslu, telekomunikací a nových médií (BITKOM) a svazem německého internetového podnikání (eco);
20. Svazem svobodných povolání v Severním Porýní-Vestfálsku;
21. Rodinnými podnikateli oblasti Severního Porýní-Vestfálska a hospodářskými juniory Severního Porýní-Vestfálska.

10 dalších členů je vybíráno z oblasti publicistiky, kultury, umění a vědy:

1. spojeným odborovým svazem ver.di, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska, odborná skupina, odborná skupina literatura – Svaz německých spisovatelů;
2. Družstvem německých divadelních umělců, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska,
3. zemskou Hudební radou Severního Porýní-Vestfálska;
4. spojeným odborovým svazem ver.di, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska, odborná skupina média, Unie německých žurnalistek a žurnalistů (dju);
5. Německým svazem žurnalistů, žurnalistickými odbory, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;
6. spojeným odborovým svazem ver.di, zemská organizace Severního Porýní-Vestfálska, odborná skupina média, veřejnoprávní vysílání, provozní svaz Severního Porýní-Vestfálska;
7. Filmovým byrem Severního Porýní-Vestfálska a Svazem televizního, filmového a video průmyslu Severního Porýní-Vestfálska a Svazem filmových a televizních producentů Severního Porýní-Vestfálska;
8. spolkovým Svazem výtvarných umělců, zemský svaz Severního Porýní-Vestfálska;
9. zemským Svazem škol pro vzdělávání dospělých Severního Porýní-Vestfálska;
10. Zemskou konferencí rektorů Severního Porýní-Vestfálska a Zemskou rektorskou konferencí odborných vysokých škol Severního Porýní-Vestfálska.

Dále po jednom členu mají zástupci ze společenských skupin: starších lidí, tělesně postižených lidí a lidí s migračním zázemím.

Nominovaní členové by měli mít „znalosti z oblasti R a TV vysílání“ a jejich úkolem je „zastupovat zájmy veřejnosti“. Jednání mohou být přítomni s hlasem poradním dva zaměstnanci WDR, vyslaní prostřednictvím samosprávy (Personalrat).

Rundfunkrat tvoří výbory z vlastních členů

- programový výbor,
- rozpočtový a finanční výbor,

- plus další výbory podle potřeby.

Na jednání těchto výborů může být přítomen s hlasem poradním jeden zástupce podnikové samosprávy.

Rundfunkrat zasedá alespoň osmkrát ročně, zasedání lze svolat na základě žádosti čtvrtiny členů nebo na základě žádosti intendanta, vždy pouze s určeným předmětem jednání. Jednání jsou neveřejná, Rundfunkrat však může rozhodnout o jejich veřejnosti.

Rundfunkrat má právo vydat statut WDR, přičemž k jeho schválení jsou potřeba dvě třetiny všech hlasů (na jeho vytvoření se může podílet intendant), a odvolávat intendanta a členy správní rady.

Zemská vláda má oprávnění poslat na každé zasedání Rundfunkrat a jejích výborů – s výjimkou programového výboru – svého zástupce s právem vystoupit v diskusi. O účasti dalších osob rozhoduje statut.

Členové Rundfunkrat mají právo na diety, cestovné, nocležné a náhradu dalších výdajů podle statutu (§ 13).

Verwaltungsrat má devět členů s funkčním obdobím šest let, z toho musí být čtyři ženy:

- sedm členů volí Rundfunkrat,
- dva dodává samospráva (Personalrat).

Maximálně dva členové správní rady mohou být poslanci evropského, spolkového nebo zemského parlamentu.

Verwaltungsrat zasedá nejméně osmkrát do roka. Verwaltungsrat je usnášeníschopná při pěti lidech, z nichž jeden ovšem, musí být ze samosprávy. Jednání je přítomen intendant, jednání nejsou veřejná.

Verwaltungsrat dohlíží na řízení WDR „s výjimkou programových rozhodování“. Schvalují zaměstnanecké smlouvy náměstků, smlouvy o tarifech, změny organizačního uspořádání, úvěry, mimořádné výdaje apod.

Členové Verwaltungsrat mají právo na diety, cestovné, nocležné a náhradu dalších výdajů podle statutu.

Intendant má funkční období 6 let.

Zákon WDR předpokládá profesní sdružování v rámci organizace, programoví pracovníci a redaktoři volí „Zastoupení redaktorů“, které řeší konflikty mezi vedením a programovými pracovníky

BRÉMY - Radio Bremen (RB)

Rundfunkrat má 27/35 členů s funkčním obdobím 4 roky. Rundfunkrat se skládá z následujících řádných členů, které po jednom jmenuje:

1. jeden za Německý odborový svaz;
2. jeden za Svaz podnikatelů ve spolkové zemi Brémy;
3. jeden za Zaměstnaneckou komoru;
4. Jeden za Obchodní komoru Brémy nebo Průmyslovou a obchodní komoru Bremerhaven nebo Řemeslnickou komoru ve střídavém pořadí;
5. jeden za evangelickou církev;
6. jeden za katolickou církev;
7. jeden za židovskou obec;

8. jeden za Brémský mládežnický kruh;
9. jeden za Zemský sportovní svaz;
10. jedna za ženské organizace v Brémách, zvolená Brémským výborem žen, Zemská ženská rada Brémy;
11. jeden za Ústřední svaz ochrany přírody a životního prostředí – GNUU – nebo jeden ze spotřebitelské centrály Brémy ve střídavém pořadí;
12. jeden za Zemskou hudební radu;
13. jeden za Unii německých žurnalistek a žurnalistů (dju), zemská odborná sekce Dolní Sasko/Brémy nebo jeden za Svaz německých žurnalistů ve střídavém pořadí;
14. jeden za Zemské zastoupení seniorů v Brémách;
15. jeden s migrační minulostí, zvolený Brémskou radu pro integraci;
16. čtyři, kteří zastupují relevantní skupiny a mají specifické znalosti v následujících oborech:
 - hospodářská kontrola, podnikové hospodaření a podnikatelské poradenství;
 - mediální průmysl a mediální technika;
 - žurnalistika a publicistika;
 - kultura, zvláště výtvarné umění a hudba;
17. jeden za město Brémy zvolen senátem svobodného hanzovního města Brémy;
18. jeden za město Bremerhaven zvolen magistrátem města Bremerhaven;
19. po jednom členu za politické strany a volební sdružení, které v posledních občanských volbách získaly nejméně pět procent platných hlasů.

Členem Rundfunkrat se nesmí stát žádný poslanec evropské, spolkové či zemské úrovně, členové vlády a exekutivy, lidí v zaměstnaneckém či služebním vztahu s Radio Bremen nebo se soukromými vysílateli.

Při jmenování členů Rundfunkrat se má dbát na padesátiprocentní zastoupení žen, a to včetně jejich náhradníků. Je-li členem muž, musí vysílající organizace jako náhradníka jmenovat ženu, je-li členem Rundfunkrat žena, náhradníkem by měl být muž.

Rundfunkrat volí ze svého středu svého předsedu, který ji reprezentuje a organizuje její činnost. Rundfunkrat se schází nejméně čtyřikrát ročně, může být svolána mimořádně na žádost dvou třetin rady nebo na žádost intendanta. Zasedání jsou veřejná, dvoutřetinovou většinou může Rundfunkrat vyhlásit své jednání za neveřejné.

Rundfunkrat vytváří výbory, přičemž detaily určuje statut. Dále volí intendanta s funkčním obdobím na 5 let; smlouvu s ním uzavírá Verwaltungsrat. Odvolat ho lze dvoutřetinovou většinou všech členů Rundfunkrat.

Členství v Rundfunkrat je čestná funkce, kdy je nárok pouze na náhradu výdajů (podle § 8 a 9 Radio-Bremen-Gesetz).

Verwaltungsrat má devět členů, z toho musí být čtyři ženy, a funkční období 4 roky:

- 6 členů volí Rundfunkrat, z nichž nejméně tři musejí mít zkušenosti z oblasti mediálního podnikání, poradenství či auditu
- 3 členy volí zaměstnanci Radio Bremen (navrhují odborové svazy a samospráva, musí to být zaměstnanci).

Verwaltungsrat se musí scházet nejméně jednou za dva měsíce. Její pravomoci jsou zaměřeny především na ekonomické a právní záležitosti. Svolává se také kdykoli, když o to požádají alespoň tři členové.

Výkon funkce je čestný; členové správní rady dostávají jen náhradu výdajů.

Intendant je volen na funkční období pěti let, odpovídá za programové a hospodářské řízení organizace, navrhuje členy Direktororia, které schvaluje Rundfunkrat.

Direktorium je orgán, v němž kromě intendanta musí být nejméně další dva direktoři, z nichž jeden odpovídá za program, druhý za ekonomiku. Členy Direktororia jmenuje a odvolává Rundfunkrat – jmenuje na návrh Intendanta.

BERLÍN/BRANIBORSKO – Rundfunkanstalt Berlin-Brandenburg (RBB)

(založený státní smlouvou mezi spolkovými zeměmi Berlin a Brandenburg)

Rundfunkrat (dle § 14) se skládá ze 30 členů:

1. jeden člen evangelické církve v Berlíně a Braniborsku
2. jeden člen katolické církve
3. jeden člen židovské obce v Berlíně a Braniborsku
4. jeden člen sdružení podnikatelských svazů Berlín-Braniborsko
5. jeden člen Německého odborového svazu
6. jeden společný člen odborového svazu služeb, svazu žurnalistů Berlína a Německého svazu žurnalistů, zemská organizace Braniborsko
7. jeden společný člen Německého svazu úředníků Berlín a Německého svazu úředníků Braniborsko
8. jeden zemských konferencí rektorů Berlína a Braniborska
9. jeden člen Akademie umění
10. jeden společný člen zemské Hudební rady Braniborsko a německé Hudební rady Berlín, Filmového svazu Braniborsko a Berlínského filmového a televizního svazu,
11. jeden člen zemských sportovních svazů Berlína a Braniborska
12. jeden člen Ligy vrcholných svazů ústavů sociální péče Berlína a Ligy vrcholných svazů ústavů sociální péče Braniborska,
13. jeden člen zemské Rady žen Berlín a Rady ženské politiky Braniborsko,
14. jeden člen zemských Kruhů mládeže Berlína a Braniborska,
15. jeden člen Komunálních vrcholových svazů Braniborska,
16. jeden člen Rady starosty Berlína,
17. jeden člen zemského Svazu zemědělců Braniborsko,
18. jeden člen Průmyslových a obchodních komor Berlína a Braniborska,
19. jeden člen Řemeslnických komor Berlína a Braniborska,
20. jeden člen Svaz Lužických Srbů v Braniborsku
21. jeden člen z řad zahraničního obyvatelstva Berlína a Braniborska nominovaný pověřenci pro cizince Berlína a Braniborska,
22. jeden člen zemských svazů Berlína a Braniborska, zřízených v souladu se spolkovým zákonem o ochraně přírody,
23. jeden člen Zemského rodičovského výboru Berlín a Zemskou rodičovskou radou Braniborska,
24. sedm osobností veřejného života, zvolených existujícími frakcemi v zemském sněmu Braniborsko (3 členové) a poslanecké sněmovny Berlína (4 členové), členové nemusí být členy zastupitelských sborů, jejich poměr se určí Hondtovou metodou.

Zákon stanovuje, že se má brát ohled na přiměřené zastoupení žen. Vysílajícím organizacím ukládá (s výjimkou čísla 13), že pokud byl v jednom období členem muž, v příštím období musí být nominována žena a naopak.

Rundfunkrat je svolána nejméně jednou za čtvrt roku, nebo na žádost čtvrtiny členů této rady, na žádost tří členů Verwaltungsrat nebo na žádost intendanta. Na zasedání jsou zváni zástupci správní rady a intendanti. Zaměstnanci zde mohou mít dva zástupce s hlasem poradním. Berlínský Senát a zemská vláda Braniborska mají právo vyslat na zasedání rady své zástupce a být vyslyšeny.

Zasedání jsou veřejná, veřejnost však může být z jednání vyloučena.

Členové mají nárok na náhradu výdajů ve výši „určené statutem“.

Verwaltungsrat má osm členů, z toho nejméně tři ženy, s funkčním obdobím čtyři roky:

- sedm z nich volí Rundfunkrat,
- jeden člen je nominován zaměstnanci prostřednictvím tzv. Personalrat.

Verwaltungsrat se schází nejméně jednou za dva měsíce; zasedání nejsou veřejná.

Členové mají nárok na náhradu výdajů ve výši „určené statutem“.

Intendant je volen Rundfunkrat v tajné volbě na pětileté funkční období, na jeho místo je vypisována veřejná soutěž, má právo si vybrat své náměstky.

ZWEITES DEUTSCHES FERNSEHEN (ZDF)

(založená státní smlouvou z roku 1961, protože je provozovatelem pouze televizního vysílání, její rada nemá název Rundfunkrat, ale **Fernsehrat – Televizní rada**).

Fernsehrat má 77 členů a mají zde zastoupení:

- a. po jednom zástupci spolkových zemí, které uzavřely tuto smlouvu, kterého vysílá příslušná zemská vláda (tj. 16 členů);
- b. tři zástupci Spolkové republiky Německo, které vysílá spolková vláda;
- c. dvanácti zástupců politických stran podle jejich poměrného zastoupení ve spolkovém sněmu, které vysílají představenstva stran;
- d. dva zástupci vyslaní evangelickou církví v Německu;
- e. dva zástupci vyslaní katolickou církví;
- f. jeden zástupce vyslaný Ústřední radou Židů v Německu;
- g. po jednom zástupci deleguje Německý odborový svaz, Německý odborový svaz zaměstnanců ver.di a Německý svaz státních úředníků;
- h. dva zástupci spolkového sdružení Německých svazů zaměstnavatelů, jeden zástupce Německého průmyslového a obchodního sněmu, jeden zástupce ústředního výboru Německého zemědělství a jeden zástupce ústředního svazu Německých řemesel;
- i. dva zástupci Spolkového svazu německých vydavatelů novin;
- j. po jednom zástupci delegují německý svazu novinářů Deutscher Journalistenverband e.v. a profesní svaz médií, tisku a papíru, publicistiky a umění;
- k. čtyři zástupci svobodných svazů sociální péče, a to po jednom z diakonického sdružení evangelické církve v Německu, spolku Deutscher Caritasverband e.v., německého červeného kříže a hlavního výboru svazu Deutsche Arbeiterwohlfahrt e.v.;
- l. po jednom zástupci delegují Německý sněm měst, Německý svaz měst a obcí a Německý sněm okresů;

- m. jeden zástupce Německého sportovního svazu;
- n. jeden zástupce svazu Europaunion Deutschland e.v.;
- o. po jednom zástupci svazu pro životní prostředí a ochranu přírody Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.v. a Svazu ochránců přírody Německa;
- p. jeden zástupce Svazu vyhnanců;
- q. jeden zástupcem Sdružení obětí stalinismu;
- r. šestnáct zástupců z oblastí vzdělávání a výchovy, vědy, umění, kultury, filmového průmyslu, svobodných povolání, rodinné práce, ochrany dětí, práce s mládeží, ochrany spotřebitelů a ochrany zvířat.

Při rozhodování o jmenování mají být přiměřeným způsobem zohledněny ženy. Pokud organizaci nebo svazu náleží alespoň dvě místa v televizní radě, musí být do televizní rady jmenována vždy též jedna žena. Tato povinnost se týká i členů Fernsehrat, kteří jsou jmenováni spolkovou vládou a politickými stranami.

Schůzi Fernsehrat se účastní členové personální rady a mohou se vyjádřit k otázkám, které se netýkají oblasti programu.

Fernsehrat se má scházet alespoň jednou za tři měsíce na řádné schůzi. Na návrh jedné pětiny jejích členů nebo intendanta musí být svolána mimořádná schůze. Intendant se účastní schůzí Fernsehrat. Musí být včas informován o termínu konání schůze. Na své přání musí být vyslyšen.

Úkolem Fernsehrat je vytvářet směrnice pro vysílání ZDF a radit intendantovi v programových otázkách. Schvaluje stanovy a jejich změny, jejichž návrh předkládá Verwaltungsrat. Fernsehrat schvaluje rozpočet, účetní závěrku, uděluje absolutorium intendantovi na návrh Správní rady na základě výroční zprávy.

Ve statutu je paragraf o náhradě nutných výdajů, o jejichž výši rozhodne Verwaltungsrat se souhlasem Fernsehrat.

Verwaltungsrat má čtrnáct členů, z nichž:

- pět jmenují vlády spolkových zemí (jeden musí být z Hessenska, kde má ZDF sídlo),
- jednoho zástupce jmenuje spolková vláda,
- zbylých osm členů volí Fernsehrat, nesmějí to být členové vlády nebo poslanci.

Četnost jednání Verwaltungsrat zákon nestanovuje, schůzi svolává předseda, případně se svolává na žádost tří členů.

Verwaltungsrat uzavírá smlouvu s intendantem, kontroluje jeho činnost, předkládá návrh stanov ZDF, případně jejich změn, schvaluje rozpočet a roční uzávěrku.

Intendant je volen tajnou volbou na pět let, zastupuje ZDF soudně a mimosoudně. Je odpovědný za veškeré úkony ZDF včetně tvorby programů. Se souhlasem Verwaltungsrat jmenuje programového ředitele, šéfredaktora, správního ředitele a svého zástupce pro případ své nepřítomnosti.

Intendant vyžaduje souhlas správní rady k následujícím právním úkonům: koupě, prodej a zatěžování pozemků, koupě a prodej podniků a účastí v nich, přijímání půjček a čerpání úvěrů, přejímání cizích závazků, ručení nebo záruky, uzavírání kolektivních smluv, uzavírání pracovních smluv s vedoucími pracovníky podle bližšího určení stanov s výjimkou jmenování vedoucích pracovníků, kteří jsou pověřeni výlučně uměleckými úkoly, přejímání ostatních závazků v hodnotě přesahující 250.000,- Euro, s výjimkou smluv o tvorbě nebo dodání programových částí.

Zadání projektu

Studie **Skladba a úloha rady zastupující veřejnost u média veřejné služby a aplikace německého modelu v České republice** vznikla na základě objednávky odboru médií a audiovize Ministerstva kultury České republiky.

Zadání projektu bylo stanoveno ve smlouvě o spolupráci uzavřené mezi odborem médií a audiovize Ministerstva kultury České republiky a Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze ze dne 9. 12. 2010.

Cílem studie dle zadavatele mělo být zhodnocení problematiky ustavování a funkcí rady zastupující veřejnost u média veřejné služby a možnosti zavedení německého modelu v České republice. Cíl studie sleduje úkol vyplývající z vládního prohlášení na zahájení veřejné diskuze ohledně skladby a úlohy Rady České televize a Rady Českého rozhlasu.

.....

Ing. Petr Pavlík, Ph.D.

Řešitel projektu